

Suusaklubi Telemark
mäesuusatajad vaatavad
julgelt tulevikku Loe lk 6

VI aastakäik RAKVERE VALLA AJALEHT Veebruar 2023 • Nr 2 (62)

Panus kohalikku kogukonda sai vääriliselt tunnustatud

Aasta alguses võttis valla-valitsus vastu ettepanekuid valla aumärgi kandidaatide kohta. Tunnustada ja märgata sai inimesi, kes on oma tegevusega osutanud valla-le väljapaistvaid teeneid, kelle tegutsemistahe ja teod ei ole jäänud märkamata.

Rõõm on tõdeda, et ka sel korral saavad märgid rinda väga väärivad ja silmapaistvad inimesed. Kes oma valdkonnas on kinkinud hulga rõõmu, pühendumist ja oskavad hinnata oma kõrval tegutsevaid inimesi, uskunud nende võimetesse ja innustanud tegutsema.

Sel aastal kinnitas vallavolikogu aumärgi saajateks **Leelo Veski**, tema kauaaegse ja suure pühendumusega tehtud tööst Rakvere valla hariduselu edendamisel ning erivajadusega laste toetamisel ja õpetamisel ning **Jaanus Põlder**, tema järjepideva panuse eest kogukonna, valla ja maakonna kultuurielu edendamisel.

Positiivsus, südamega tehtud töö ja hea huumor on need märksõnad, mida võib leida meie tänaste kangelaste kohta esitatud ettepanekutest.

Justkui teiseks emaks

Leelo Veski asus 1977. aastal õpetajana ja logopeedina tööle sama aasta kevadel õpiraskusega laste õpetamiseks loodud Vaeküla eriiinternaatkooli. Tol ajal õppis koolis palju lastekodulapsi, kellele oli kool nii õppimise kohaks kui koduks ning seetõttu tuli õpetajatel töötada koolivaheajal kasvatajana ning sageli kutsusid õpetajad need lapsed ka enda juurde koju, et pakkuda vaheldust internaadielule. Leelo töötas Vaeküla eriiinternaatkoolis aastani 1989, mil asus õpetajana tööle Aluvere põhikoolis (praegune Sõmeru põhikool). 2004. aastast tänaseni on ta taas õpetajana ametis Vaeküla kooli õigusjärglases Näpi koolis. Lisaks on ta töötanud Sõmeru lasteaias Pääsusilm logopeedina.

Leelo Veski on olnud aastaid ka Lääne-Viru maakonna erivajadustega õpilaste nõustamiskomisjoni liige. Leelo südameasjaks on olnud erituge vajavate laste õpetamine ja toetamine, neile vaheldusrikaste, võimetekohaste ja innustavate õpivõimaluste

Jaanus Põlder.

FOTO: JANEK LAANEMÄE

tekkitamine. Tema käe all on 45 aasta jooksul õppinud palju praegu elus hästi hakkama saavaid inimesi. Leeloga koos töötanud inimeste meelest on ta sädeinimene, kes on alati valmis erinevates tegevustes kaasa lööma. On oluline märkida, et Leelo Veski on alati valmis olnud ka oma erialaseid teadmisi ja pikaajalisi kogemusi jagama – ta on olnud nii üliõpilaste praktika-juhendaja kui ka uutele õpetajatele mentoriks. Oma õpilaste suhtes on ta olnud alati tähelepanelik ja hooliv ning tihti justkui teiseks emaks. Leelo on olnud Sõmeru valla-volikogu liige kolmes koosseisus aastatel 1996–2002 ja 2005–2009, lisaks kuulunud ka vallavolikogu sotsiaalkomisjoni. Ta on tõeline oma kodukoha patrioot ning aktiivne tervisesportlane, näidates sellega head eesküju nii oma õpilastele kui kõigile teistele inimestele. Leelot iseloomustatakse kui sõbralikku, abivalmis ja heatahtlikku inimest, kellel pole kombeks viriseda ja hädaldada, vaid igas asjas positiivset leida.

Panustab kogu hingest

„Sündisin eelmise sajandi teise poole keskel Tallinnas. Juurtelt olen ema poolt virulane ja isa poolt hiidlane. Varases nooruses õppisin klaverit ja klarnetit, aga need ei tulnud kuidagi välja ja siis hakkasin ise õppima mandoliini ja kitarr. Hiljem lisandus viiul. Olen lõpetanud Viljandi kultuurikolledži rahvamuusika osakonna 1996. aastal ja

Positiivsus, südamega tehtud töö ja hea huumor

käesoleva ajani õpetan kõiki soovijaid erinevatel pillidel musitseerima.” Selliselt tutvustab Jaanus Põlder ennast Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi kodulehel.

Lisaks annab 10. septembri 2022 Põhjarannik teada, et Eesti folkloorinõukogu tunnustas Kiviõli kunstide kooli direktorit ja pilliõpetajat Jaanus Põlderit tänavu aasta juhendaja tiitliga. Kuigi paljud tunnevad Jaanust eestkätt ansamblist Untsakad, on ta tegelikult viimased 30

Leelo Veski.

FOTO: ERAKOGU

aastat seisnud hea selle eest, et tuua rahvamuusika laste ja noorteni.

Jaanus on kunagi öelnud: „Teen väga palju asju üle Eesti, aga tahan panustada oma aega ka kohalikku kogukonda.” Seda lubadust on ta ka kuhjaga täitnud.

2013. aasta veebruaris seisis Jaanus kuue inimese ees, et hakata neile õpetama mandoliinimängu. Kuuele arglikule hakkas iga proovi-

ga lisanduma juurde üha uusi orkestrante, kes olid uskult pööningult tolmu alt mandoliini leidnud ning olid täis tahtmist pillimängu omandada. Täna on Uhtna mandoliinist kujunenud rohkearvuline ja tegus muusikakollektiiv, kes on esinenud Eestimaa eri paigus: käinud Tallinnas pillipeol, tutvustanud Lääne-Virumaad Tallinnas, Raekoja platsil „Ava lava” nimelise ürituse sarja raames, esinenud koos Lehtse pillimängijatega Viljandi Pärimusmuusika Aidas, olnud oodatud esinejaks paljudel maakonna, valla ja erinevate kogukondade üri-

tustel, teinud koostööd Uhtna naiskooi ja naisrahvatantsurühmaga.

Kohalikele muusikahuvilistele on Jaanus tuntud eelkõige Uhtna mandoliini juhina, mille eestvedajaks on ta olnud viimased 10 aastat, kuid nende aastate sisse mahuvad ka erinevad tasuta individuaaltunnid muusikahuvilistele lastele, noortele ja täiskasvanutele.

Jaanus Põlder on mees, kes panustab kogu hingest rahvamuusika järjepidevusse ja harrastamisse. Lisaks oma põhitöökohale Kiviõli kunstide kooli direktorina, leiab ta aega tegeleda erinevates muusikakollektiivides, õpetada lapsi, kuuluda Kaitseliitu, hoolida oma kodust ja perest. Tema eestvedamisel ja tagantõukamisel on muusika ja pillimäng jõudnud mitte ainult laste ja noorte, vaid ka paljude täiskasvanud virumaalaste, sealhulgas Rakvere valla elanike südamesse.

Aumärgid ja valla Hea teo plaadid antakse üle 22. veebruaril toimuvale vabariigi aastapäevale pühendatud üritusel.

Valla rahvastiku statistika

1. jaanuari 2023 seisuga elab rahvastikuregistri andmetel Rakvere vallas 5646 inimest, neist mehi 2792 ja naisi 2854. Võrreldes eelmise aastaga on meil 47 elanikku rohkem.

2022. aastal sündis vallas 30 last, suri 70 inimest.

Eelmist aastat iseloomustab tavapärasest suurem ränne, mis on seotud Ukraina põgenike saabumisega. Valda elama asus 451 inimest, sealhulgas Ukraina sõjapõgenikke saabus aasta jooksul 136. Soomest tuli Eestisse 18 inimest.

Vallast lahkus mujale elama 360 inimest, sealhulgas 111 kolis Rakvere linna, 40 Tallinnasse, 14 Vinni valda, 13 Viru-Nigula valda, 13 Tapa valda, 13 Kadrina valda ja vähem teistesse omavalitsustesse.

Soome kolis 18 inimest, Kanadasse 3 ja Rootsi 2 inimest.

Vallasiseselt vahetas elukohta 100 inimest.

Suurimad asulad on Sõmeru alevik, kus elab registri andmetel 1120 inimest, Ussimäe küla 380, Lepna alevik 375 ja Näpi alevik 338 elanikuga. Kõige väiksemad on 7 elanikuga Toomla küla ja 7 elanikuga Varudi-Altküla. Järgneb Võhma, kus on 10 elanikku.

Vanuselise jaotuse põhjal moodustavad 20% elanikest 0-18-aastased, 60% tööealised vanuses 19-65 ja 20% üle 65-aastased pensionieas inimesed.

KIK ja Erametsakeskus jätkavad üheskoos keskkonnatoetuste jagamist

Alates 1. jaanuarist 2023 ühinesid Erametsakeskus ja Keskkonnainvesteeringute Keskus. Ühendatud asutuse nimi on Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK). Liitumise järgselt sai Erametsakeskusest KIKi metsaosakond.

Metsanduse teema lisandumine KIKi teemade alla loob kindlasti suuremad võimalused erametsanduse arendamiseks ning tervikuna keskkonnavaldkonnas vajalike lahenduste leidmiseks. Metsaosakonnas jätkatakse oma senist tööd erametsanduse arendamisel ning metsandustoetuste andmisel nii siseriiklikest kui ka Euroopa Liidu vahenditest. Metsaomanike ja metsaühistute jaoks ei muutu liitumise järgselt midagi. Samuti ei muutu telefoninumbrid.

Üleriigilisel kriisiõppusel mängiti läbi elektrikatkestuse stsenaarium

17. jaanuaril osalesid Rakvere valla kriisikomisjoni liikmed ja vallaametnikud koos teiste Eesti omavalitsustega kriisiõppes „79 särtsu“, mida korraldas veebi vahendusel päästeamet. Õppuse käigus harjutati valmisolekut üleriigilise elektrikatkestuse korral tegutsemiseks.

Õppusel arutati läbi erinevad pikaajalise elektrikatkestusega seonduvad stsenaariumid ning otsiti arutelu käigus võimalikke lahendusi. Omavalitsused said analüüsida oma kriisiks valmisolekut ning kaardistada võimelungad.

Rakvere vallavalitsuse kriisimeeskond tõdes, et reaalses hädaolukorras hakkamasaamiseks on kõige olulisemad varakult tehtud ettevalmistused ja kokkulepped ning, et siis kui kriis on päriselt käes, teab igaüks oma ülesannet ja teeb oma osa ning natuke rohkemgi!

Kriisiõppus.

FOTO: JANNE LAINJÄRV

Ambulatoorse patsiendikaartide väljastamine Rakvere haiglas

Rakvere haigla arhiivis on Rakvere linna ja ka mitmete maakonnas varasematel perioodidel töötanud ambulatooriumide patsiendikaarte. Oleme need oma arhiivis süstematiseerinud. Teile tervishoiuteenuse edasise osutamise juures me neid ei vaja ja nüüd saame selle patsiendile oma koduarhiivi üle anda.

Taotlemiseks palume täita elektrooniline avaldus (www.rh.ee/dokumentide-valjastamine) ja allkirjastada digitaalselt meie kodulehe kaudu. Samuti on võimalik avaldust täita paberikandjal meie registratuuris Lõuna põik 1 Rakvere. Oluline on, et avaldaja on patsient ise. Paberikandjal avalduse täitmisel kontrollitakse kohapeal teie isikusamasust ning selleks on oluline võtta kaasa seadusjärgne isikut tõendav dokument.

Kui dokumendid on teie jaoks valmis pandud või kui meie arhiivis vastavaid dokumente ei leidu, siis sellest teavitatakse Teid elektrooniliselt või telefoni teel. Dokumendid väljastatakse haigla registratuurist. Patsiendikaartide kättesaamiseks on vajalik samuti esitada isikut tõendav dokument patsiendil endal või tema poolt volitatud isikul, kes on varasemalt avalduses kirjeldatud.

Posti teel dokumente ei edastata.

Täiendav informatsioon haigla sekretäritel telefonil 322 9010.

1. maini saab esitada avaldust kiire internetivõrguga liitumiseks

Andlgo Eesti OÜ võtab vastu avaldusi optilisel kaablil põhineva kiire internetivõrguga liitumiseks. Liitumisavaldusi saab esitada kuni 1. maini 2023.

Võrgu väljaehitamist alustatakse 2023. aastal Rakvere valla järgmistes külates: Lepna alevik, Mädaapea, Paatna, Papiaru, Roodevälja ja Veltsi külates.

Väljaehitamist kaasrahastatakse lairiba püsivõrkude toetusmeetmest.

Juhul kui teie aadress asub sihtpiirkonnast väljaspool või kui teavituskiri teieni ei jõudnud või kui soovite lihtsalt täiendavat informatsiooni juurdepääsu võrgu kohta, võtke ühendust: www.andigo.ee, +372 324 5626 või e-posti teel tugi@andigo.ee.

Täpsema huvi korral saab lugeda juurdepääsu võrkude projektist: <https://www.andigo.ee/vaata-2023a-plaane/vaata-2023a-plaane/>

Sellest on juba aasta ...

24. veebruar 2022 ärkasin naaberrigis Lätis. Kooli ajalootundides oli õpetaja makilindilt meile lasknud sünge häälega loetud lauseid, millega kuulutati raadios II maailmasõja algust, nüüd oli kõik teisiti. Pidupäeva rikkusid uudisteportaalid, mis kirjutasid: „Sõda on alanud.“

Järgmisel päeval Eesti poole naastes sõitsid meile juba vastu tühjad bussid, mis läksid sõjapõgenikele appi. Eestis alustati abi kogumise ja pakumise ajaga. Ajal mil riik ja omavalitsus olukorda kaardistasid, olid esimesed abivajajad juba kohal. Kiiresti oli vaja leida elukohti, riideid ja kõikvõimalikku abi. Kõike oli vaja juba eile, mitte homme ...

Joonistuse autor Nora Saarpuu.

2022. aasta kevad oli aeg, mil ma olin taas kord tänulik, et minu ümber elavad toredad inimesed. Kartuses, et keegi ununeb, jätan ära nimele loetelu, kuid SÜGAV KUM-MARDUS kõigi ees, kes AITA-

SID AIDATA: noored ja vanad Uhtnas, Sāmis, Murul, Rahklas ja Varudis, abivalmis proud Morsiküläst ja Kohalast. Lähke südamega perekonnad Rakverest ja Tallinnast. Tänu Raudla suguvõsa noortele ja

vanadele, kes otsisid, vedasid, tassisid, pakkisid, remontisid ja koristasid. Nobedaids näppe teile, toredad kuduja üle maakonna.

Abistamine ei ole lõppenud. Igaüks meist saab aidata oma võimaluste piires, kuni rahu on taastunud. Uuri võimalusi abistada MTÜ Muru Motoklubi, MTÜ Slava Ukraini Facebooki lehel või raamatukogust kohapealt.

Üheskoos sammuke võidule lähemale!

Südamest tänulik

INGE PIKKOJA
Uhtna raamatukogust

Ubjale toob märtsist postiteenused kohale personaalne kirjakandja!

NATALJA TERVINSKI
Omniva Ida piirkonna postiasutuste juht

E-kaubandusega koos on kasvanud pakide saatmine pakiautomaatides ja väheneb postipunktides kohapeal teenuste kasutamine. Rakvere valla ja Omniva esindajate kohtumisel vaatasime üle valla posti- ja pakiteenuste korralduse ja mahud ning leppisime kokku teenuste ajakohastamise.

Vähe kohapealsete teenuste kasutamise tõttu suletakse Ubja postipunkt 1. märtsist, kuid postiteenused ei kao kuhugi, vaid seda pakub edaspidi kohalikele tasuta koju või tööle personaalne kirjakandja. Pakke saab saata Uhtna ja Rakvere linna pakiautomaatide kaudu. Tavapäraselt tööd

jätkavad Lepna postipunkt ja Rakvere postkontor, mis avab uuendatud kuues ukseid veebruari keskpaigas. Postmargid ja ümbrikud on müügil ka Rakvere R-Kioskis ja Sõmeru Coopis poes.

Mis teenuseid osutab personaalne kirjakandja?

Soovid saata või saada pakki? Vajad postmarki, ümbrikut või pakendit? Tasuda arveid või saata kirja? Kutsu selleks personaalne kirjakandja koju või tööle! See on tasuta, kui elad postiasutustest kaugemal kui 5 km, lähemalt tuleb maksab 5 eurot. Kehtivad täpselt samad hinnad kui postiasutuses ja maksad ainult ostetavate postiteenuste eest.

Personaalse kirjakandja tellimine on imelihtne!

Tellimiseks helista personaalse postiteenuse infonumbri 664 3330 või täida tellimus

www.omniva.ee/era/abiinfo/kirjakandja_tellimine. Märgi soov ja aadress. Sinuga võetakse ühendust ja lepatakse kokku teenindamise aeg. Tellimus täidetakse üldjuhul järgmisel tööpäeval, kuid mitte hiljem kui kahe tööpäeva jooksul ajavahemikus kell 8–17.

Vähe kasutatavad kirjakaastid eemaldatakse

Rakvere vallas on üheksa kirjakaasti, kus on vähem kui 5 kirja või pole ühtegi kuus. Seetõttu on kavas lähiajal eemaldada Turbani, Katela, Kohala, Vaeküla, Lepna, Lasila, Näpi, Veltsi ja Tõrma vähe kasutatavad kirjakaastid. Senise kolme korra asemel nädalas, hakatakse kirjakaaste tühjendama nüüd viis korda nädalas. Kui kirjakaasti või postiasutust ei ole läheduses, siis saab kirja saata ka personaalse kirjakandja abil.

Omniva e-poe postitoodete valik on mitmekülgne!

Omniva e-poest leiab laia valiku postmarke, postkaarte, pakendeid, postkaste, mida saad tellida nii postkasti, kulleriga kui pakiautomaati. Lisaks saab tellida enda kujundusega postmarke ja postkaarte. Filateeliahuviilistele on suurim valik filateeliatooteid ning numismaatikud saavad soetada Eesti Panga münte. Valikus on ka loodussõbralikest materjalidest pakendid, villaümbrikud jt tooted.

Personaalne kirjakandja.

Haljala-Kukruse maanteeelõigu planeeringu lähteseisukohtade avalikustamine

Rahandusministeerium annab teada riigitee 1 Haljala ja Kukruse vahelise teelõigu 2+2 ristlõikega maantee riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja mõjude, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikust väljapanekust ja aruteludest.

Avalik väljapanek

Materjalidega on võimalik tutvuda avaliku väljapaneku perioodil 6.02–7.03.2023 planeeringu veebilehel haljalakukruse.ee, ning paberikandjal meie vallas Sõmeru raamatukogus (Kooli 2, Sõmeru alevik E-R 10–18).

Veebi teel materjalidega tutvumiseks on vajadusel võimalik kasutada ka raamatukogude arvutit.

9. veebruaril toimub materjale tutvustav e-koosolek veebikeskkonnas MS Teams (link ühinemiseks on leitav veebilehel haljalakukruse.ee).

Riigi eriplaneeringu lähteseisukohtadele ja mõjude hindamise programmile saab arvamusi esitada kirjalikult kuni 7. märtsini aadressil info@rahandusministeerium.ee või Rahandusministeerium, Suur-Ameerika 1, Tallinn 10122.

Avalikud arutelud

Avalikel aruteludel tutvustatakse avalikustatud materjale, esitatud ettepanekuid ja Rahandusministeeriumi seisukohti ettepanekute kohta. Toimub arutelu ja küsimustele vastamine.

Meie vallas toimub avalik arutelu 20. aprillil kell 17.30 Sõmeru keskkohas.

Aruteludel on võimalik osaleda ka läbi veebikeskkonna MS Teams (lingid ja registriumisinfo on leitav veebilehel haljalakukruse.ee).

Planeeringu eesmärk ja ala

Riigi eriplaneeringu eesmärk on kavandada Haljala ja Kukruse vahelisel teelõigul kiirusele 120 km/h vastav 2+2 ristlõikega põhimaantee. Selleks planeeritakse 2+2 ristlõikega riigimaantee trassikoridor ja selle toimumiseks vajalikud rajatised ja tehnovõrgud, 5G taristu, eritasandilised liiklussõlmed, kogujateed, kergliiklusteed, ökoduktid, sillad ja määratakse vajalikud maakasutus- ja ehitustingimused. Kavandatava tegevusega ei kaasne riigipiiri ülest keskkonnamõju.

Planeeringuala läbib Lääne-Viru ja Ida-Viru maakonna järgmisi kohaliku omavalitsuse üksusi: Rakvere linn, Haljala vald, Rakvere vald, Viru-Nigula vald, Vinni vald, Lügenuse vald, Jõhvi vald, Toila vald ning Kohtla-Järve linn. Planeeringuala suurus on ligikaudu 67 000 ha. Planeeringu algatamisel määrati planeeringuala olemasoleva maantee ümber ristküli-

ku kujuga, et mitte teha trassi asukoha valikut enne riigi eriplaneeringu menetluse läbiviimist ning võimaldada planeeringu koostamise ja selle mõjude hindamise käigus Haljala-Kukruse maanteeelõigul alternatiivsete asukohtade kaalumist.

Kontaktinfo

Planeeringu algataja ja kehtestaja on Vabariigi Valitsus. Planeeringu koostamise korraldaja on rahandusministeerium, kontaktisik ruumilise planeerimise osakonna nõunik Anne Martin (anne.martin@fin.ee, tel 5802 3933). Huvitatud isik on Transpordiamet, konsultant Skepast&Puhkim OÜ.

Kellel on soov teemaga ka edaspidi kursis püsida, saab veebilehelt haljalakukruse.ee tellida info otse oma e-postile või teavitada Rahandusministeeriumi oma soovist olla kaasatud e-posti aadressil info@rahandusministeerium.ee

Rakvere Valla Sõnumid

Rakvere vallavalitsus Kooli 2, SÕMERU Lääne-Virumaa
Tel 329 5944
vallavalitsus@rakverevald.ee
Toimetaja: Annika Aasa
tel 5665 8704

Kaaskirjutaja: Sirje Rebane
tel 517 5262
Materjale saab saata iga kuu 20. kuupäevaks
rakverevallasonumid@gmail.com
leht internetis:
www.rakverevald.ee

Kõik ajalehes Rakvere Valla Sõnumid avaldatud artiklid, fotod jm materjal, on autoriõiguste seadusega kaitstud. Nende avaldamine ilma toimetuse nõusolekuta on keelatud. Artikleid tsiteerides või refereerides tuleb alati säilitada viide algallikale ja autorile.

Julge hundi rind on rasvane

... mõtlesid Uhtna mandoliiniorkestri esimesed liikmed ja läksid napilt kakskümmend päeva pärast pilli esmakordselt käes hoidmist esinema Saku mandoliinifestivalile.

Esimesest proovist tänaseni on orkestris kaasa löönud: Eve, Tarvo, Kaido, Raudo ning juhendaja Jaanus. Oma südames ja mõtetes on orkestrantidega esimesest proovist alates koos ka Veiko, kes lööb loo lahti siis, kui Jaanus parasjagu teiste kollektiividega esinema peab. Ülejäänud orkestrandid on hiljem vähehaaval lisandunud, kes 2013. aasta jooksul, kes hiljem. Selle aasta 1. jaanuari seisuga oli liikmeid orkestris 43. Viimase loenduse kohaselt on aastate jooksul orkestris osalenud 76 pillimängijat.

Kui vaadata Uhtna kultuurilugu, siis kümme aastat tegutsenud kollektiiv on alles

Mandoliinid 2018. aastal Viljandi Pärimusmuusika Festivalil.

FOTOD: INGE PIKKOJA

poisike. Kui aga vaadata mandoliiniorkestri esinemiskalendrit, on jõutud väga palju.

Juba esimese tegutsemisaasta jooksul anti kaheksa kontserti. Esinema on jõutud nii Saare-

maale kui Hiiumaale. Pillilugu on lahti löödud Tartu ja Jõhvi kontserdimajas ning Estonia

Juhendaja Jaanus Põlder 2013. aasta esimeses proovis noote tutvustamas.

teatri lavalaudadel. Naiskooriga koos esindati valda Norras, puudutud ei ole üheltki Pillipeolt ega valla korraldatud Maaelufestivalilt.

Orkestrantide keskmist vanust arvestades võime loota, et saame osaleda veel päris mitmel juubelikontserdil ning soovida, et piirkonnas mando-

linimängu traditsiooni taastanud kollektiivil jaguks noote ja jaksu veel paljudeks aastateks. 11. veebruaril kell 19.00 on võimalus Sõmeru kesku- sehoones nautida mandoliini mürglit.

INGE PIKKOJA

Jõuluaeg lõppes kuuskede põletamisega

SIIRI SAARMETS
kultuurinõunik

6. jaanuaril pandi punkt jõuluaiale suure kuuselõkkega Sõmerul. Üles astusid oma esimese esinemisega taas kokku tulnud naisrahvatantsurühm Sõmeru Sõsarad Kristi Palitsa juhendamisel ning rahvast haaras tantsule Sirje Rebane ja Uhtna Tantsumaia esindus.

Traditsiooniliselt otsisime pudru seest õnnemandleid, et kuulutada välja 2023. aasta kuningad. Paraku on sel korral

Õnnemandleid leidjad (vasakult) Elisabeth Iskül, Ülle Klimson, Mari Sukko.

FOTO: MARIO MIKVERE

tegemist kuningannadega, sest õnn naeratas kolmele naissoo esindajale. Seega – jänesaastal valitsevad Rakvere vallas naised.

Eakate esinduskogude loomine

19. jaanuaril toimus Uhtnas valla eakamate elanikega kohtumine, et koguda mõtteid eakate esinduskogu moodustamiseks. Idee algatajaks on mõttekoda Praxis, kes tegeleb koos Sotsiaalministeeriumi, MTÜga Kuldne Liiga ja veel paljude partnerorganisatsioonidega teemaga, kuidas aidata kaasa vanemaealiste inimeste aktiivsemale osalemisele ühiskonna asjades nii kohaliku elu kui ka riigi tasandil.

Täna toimetavad vallas eakamate inimeste seltskonnad Ubjas, Uhtnas ja Sõmerul. Põhiliseks väljundiks on seltsitegevus, suhtlemine ja toredate harrastustega tegelemine, mis on väga vajalik eelkõige füüsilisele ja vaimsele tervisele. Esinduskogu tegevuse eesmärgiks oleks koostöö kohaliku omavalitsusega, et eakamate elanike ideed, vajadused ja ootused jõuaksid vallani ning vastupidi – eakad

Kohtumine eakatega.

FOTO: TÕNU JOAB

oleksid kursis omavalitsuse plaanidega, saaksid end puudutavates otsustes kaasa rääkida ja oleksid vajaliku infoga kursis.

Peaegu kõigis Eesti kohalikes omavalitsustes tegutseb noortevolikogu, kuid ainult üksikutes kohtades tegutse-

vad vanemaealiste inimeste esinduskogud. Samas on väga vajalik koos arutada, kuidas koostööd omavalitsuse ja valla eakamate inimeste vahel praegu toimib, mis on hästi ning mis peaks olema paremini. Samuti ei peaks rääkima ainult sellest, mida

kohalik omavalitsus peab tegema, vaid sellest, mida saab omalt poolt teha omavalitsuse ja volikogu ning mida inimesed ise, et need probleemid laheneks. Sellise esinduskogu tegevuseni püüamegi jõuda.

Millistel teemadel siis esimesel kohtumisel rääkisime?

Kõige rohkem tuntakse täna puudust hea ühistranspordi, kaasa arvatud sotsiaaltranspordi korraldamisest. Näitena toodi Sõmerul perearsti juures käimine - bussiga saad küll arsti juurde, aga tagasi pole enam millegagi tulla. Olen sellega täiesti nõus, et meie sotsiaaltranspordi korraldamine vajaks üle vaatamist. Täna korra kohaselt peab inimene, kellel on puue või kelle tervislik seisund takistab isikliku või ühissõiduki kasutamist, kirjutama vallavalitsusele avalduse, kus on märgitud sõidu marsruut ja teenuse taotlemise põhjus. Iga taotlus vaadatakse üle ja lepitakse kokku kulude tasumine transpordi kasutaja ja omavalitsuse vahel. Inimesed aga sooviksid, et sotsiaaltranspordi kasutamise võimalused oleksid suuremad. Näiteks kord nädalas võiks käia buss, mis inimesed arsti juurde või apteeki viiks ja pärast tagasi tooks.

Kindlasti on üks võimalus ka kulusid omavahel jagada.

Teiseks toodi välja, et soovitakse rohkem kohtumisi valla erinevate valdkondade töötajatega ning infot erinevate teenuste osutamiste kohta. Sellega me kindlasti arvestame ning esimesed kohtumised on juba kokku lepitud. Rääkisime ka vabatahtliku seltsilise projekti võimaluste paremast kasutamisest.

Vananemine on loomulik ja inimese tervis vajab hoidmist läbi elu. Ainult võimalikult hea tervisega eakad saavad olla õnnelikud, tulevad eluga iseisestvalt toime, on ühiskonnas nähtavad ja mõjukad.

Omavahelised kohtumised on plaanitud kestma kogu selle ja ka järgmise aasta. Loodame, et selleks ajaks on olemas ka tegusad vanemaealiste esinduskogud.

MAIDO NÕLVAK
vallavanem

Tähelepanu, valmis olla, Start!

PIRET LAIDROO
MTÜ Sõmeru Start
juhatuse liige

Sõmeru noorte loodus- ja tehnikamajas toimetab juba mitmendat aastat MTÜ Sõmeru Start, kelle korraldamisel toimuvad seal peamiselt noortele, aga ka täiskasvanuile huviringid, koolitused, õpitoad ja kohtumisõhtud. MTÜ aitab kaasa valla noortele laagrite ja malevate korraldamisel ning valla ühisüritustel. Lisaks koostatakse ja viiakse läbi erinevaid projektitegevusi ning taotletakse neile rahalisi toetusi erinevatest rahastusfondidest.

MTÜ Sõmeru Start teeb koostööd Rakvere vallaga ja samuti valla teiste mittetulundusühingutega. Tihedam koostöö toimub Ubja Külaseits Linda ja MTÜ Vahva Vaekülaga. Samuti ka Veltsi ja Arkna külaseitsidega, kellega koos osaletakse Leader-meetme ühisprojekti „Üks kõigi, kõik ühe eest!”.

2022. aasta oli tegevuste poolest veidi erilisem, sest maja külastasid igapäevaselt ukrainaa noored, kelle pealeõunane aeg oli MTÜ Sõmeru Stardi sisustada ja planeerida.

Kõik peamised toimetamised on kajastatud Facebookis Sõmeru Noorte Loodus- ja tehnikamaja lehel. Seal saab tutvuda nii möödunud sündmustega, kui ka sellega, mis on ees ootamas.

Allpool kokkuvõtlik ülevaade Sõmeru Stardi eilsest, tänastest ja homsetest tegemistest.

Matka- ja loodustegevus

Seikluslik matka- ja loodusring on elamuspedagoogikale tuginev huviring valla noortele vanuses 7–19 ja seda tehakse koostöös OÜga Wildlander. Huviring tegutseb avatud ringitöö põhimõttel, kus erinevates tegevustes saab osaleda vastavalt oma võimetele ja huvidele. See tähendab, et osalejad ei pea kõikidest tegevustest osa võtma.

Huviringis väärtustatakse noorte enda initsiatiivi matkata ja läbi seikluste õppida looduses hakkamasaamist, uuritakse Eestimaa loodust, astutakse välja mugavustsoonist ning kasvatatakse meeskondlikku vaimu. Õpitakse nii teorias kui praktikas kuidas looduses liikuda ja ellu jääda, matka planeerida ja varustust valida. Saadakse teada, kuidas laagripaika üles seada, toitu valmistada ning looduse märke jälgida ja tõlgendada.

Noortega töötajad 3-päevasel turvalisuse koolitusel Kalli järve parvmajas.

FOTO ANNA VYAZNIKOVA

Proovitakse erinevaid matkamistehnikaid ja seiklustegevusi. Olulisel kohal on turvalisus. Lisaks õpetab huviring looduskaitselist mõtteviisi, avastama ja mõistma looduses olevaid seoseid. Samuti õpitakse tegevustes väärtustama paikkondlikku loodust ja kultuurilugu.

2022. aastal toimus matka- ja loodusringis lisaks ettevalmistavale teooriaõppele 12 praktilist matka ehk kokku 15 matkapäeva.

Kõige ekstreemsem oli algkooliealiste noorte kahepäevane talvine õpimatka 22.–23. jaanuaril, mille käigus läbiti teekond räättsadel ja ööbiti köetavas telgis. Keeruliseks tegi korraldajatele tegevuse suuremahuline ettevalmistus ja järeletegevused, aga tulemus oli seda väärt! Noored õppisid lühikese ajaga palju seda, mida muidu sellises vanuses saadakse kogemuste kaudu üsna pika aja jooksul.

Kõige pikem, 3-päevane, talvine jalgsimatka toimus 7.–9. jaanuaril RMK Oandu-Ikla matkarajal, kus osalejad läbisid lõigu Kalmeoja lõkkekohast Aegviiduni, mille pikkus oli ligi 40 km ja ööbiti telkides.

Osalejatele jäi meelde ka Kloogaranna ranniku 12 km öömatk 23. veebruaril, sest just sel ööl alustas Venemaa Ukraina vastu sõjalist tegevust.

Kõige tehnilisem õpematka toimus 13. märtsil Kohtla-Nõmmel Alutaguse matkaklubi juhendamisel, kus õpiti lumega mägedes liikumist.

Märtsis alustasid tegevustes osalemist ka ukrainaa noored, kelle pered olid asunud elama Rakvere valda. Nende jaoks toimus kõige esimene matka 12-kilomeetrise Äntu matkarajal, mis on oma eriilmelise looduse poolest maakonna üks hinnatuid radasid.

2023. aastal jätkub loodus- ja matkaringi tegevus. Juba on selja taha jäänud 6.–8. jaanuaril keerulistest

oludes toimunud matk, millest pikemalt projektitegevustest all.

Traditsiooniliselt osaleme ka sel aastal Saue avatud noortekeskuse öömatkal 23. veebruaril.

Tulemas on loodus- ja seiklusringi raames veel hulk põnevaid tegevusi, millel saab silma peal hoida meie FB lehel.

Lisaks noorte huviringile toimuvad matka- ja loodustegevused ka täiskasvanutele. Selle raames korraldati 2022. aasta 1. märtsil õppepäev Majakivi matkarajal, kus tutvustasime praktilise õppe käigus oma kogemusi ja kasutatavaid meetodeid noorte matkaringi läbiviimisel õpetajatele.

Tehnikaalne tegevus

Loodus- ja tehnikamajas toimub noorte tehnoloogiaalne huviring, mida tehakse koostöös OÜ Merkuuri mobiilsete töötubadega. Tegevused on mõeldud peamiselt 7–13-aastastele noortele, kuid osaleda võivad ka kuni 19-aastased noored.

Merkuuri meeskond on välja arendanud mobiilsed töötöad, mille eesmärgiks on tutvustada metalli- ja puidusektori ameteid, töö-

võtteid, töövahendeid ning pakkuda käed-külge viisil võimalust katsetada ametitega seotud tööülesandeid, et tõsta noorte teaduse, tehnoloogia- ja insenerivaldkondadega seotud karjääriteadlikkust ning konkurentsivõimet.

Mobiilsed töötöad sündisid Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Eesti Noorsootöö Keskuse algatusel, et aidata leevendada süvenevat tööjõupuuduse probleemi puidu- ja metallitööstuses.

Tehnoloogiaalastes huviringi tundides toimub:

- reaalse tootearendusprotsesside imiteerimine, et tutvustada noortele kaas-aegseid töövõtteid ja materjalide töötlemise viise;

- käed-külge ja digitaalsete õppelahenduste pakumine, et noortel oleks võimalik õppida mobiilses õppeklassis ja katsetada erinevaid töövõtteid ning valmistada ise päris tooteid;

- praktilise tehnoloogia valdkondadega ja ettevõtlusega seotud õpikogemuse pakumine, et tõsta noorte karjääriteadlikkust tulevikuerialade valikul;

- teaduse, tehnoloogia ja inseneria valdkondade populariseerimine.

2022. aastal toimus OÜ Merkuur juhendamisel

mobiilse töötoana 2 x kuus 18 tehnoloogiaringi tundi. Lisaks veel MTÜ Sõmeru Start poolt juhendatud tunnid, mis toimusid Merkuuri poolt komplekteeritud vahendite ja materjalidega loodus- ja tehnikamaja ruumides. Lisatunnid toimusid huviringi järjepidevuse säilitamiseks ja hoidmiseks nendel nädalatel, kui mobiilne töötuba ei olnud planeeritud.

2022. aastal õpiti tundma tööprotsesse ja vahendeid, millega sai valmistada kelgu, linnumaja, seinakella, lillepoti ümbrise, lauamänge, kõrvaklapi hoidja, mängulaeva, üllatuskarbi, mälupulga ümbrise, pinali, halloweeni valgusti, tuletorni maketi, jõuluingli jpm.

2023. aasta I poolel jätkub noorte tehnoloogiaalne ringitegevus 2 x kuus koostöös Mekruuri meeskonnaga alates 30. jaanuarist. Kuna kohtade arv - 10 - on kindlaks määratud, on vajalik osalejate eelnev registreerimine. Täpsem info meie facebookis.

Aasta esimeses kvartalis on valmimas ka MTÜ Sõmeru Start projektijärgne Leaderi meetmest rahastatav oma mobiilne õpikoda, mille ehitamisele on kaasatud OÜ Merkuur meeskond.

Alates aprillist on plaan kolm korda nädalas kindlatel kellaaegadel avada loodus- ja tehnikamaja ukseid kogukonna inimestele, et nad saaks maja ruume ja vahendeid kokkulepitud tegevuste jaoks kasutada. Täpsem info tulemas.

Plaanis on alustada ka uute tehnikaringide loomisega. Vallapoolne soov on avada nii lennumudelismi kui robotika huviring. Samuti rajada Sõmeru keskusehoone lähedusse õuealale mudelautode hobirada.

Oleks tore, kui huvilised Rakvere vallast, nii noored kui täiskasvanud, endast märku annaksid e-post piret.laidroo@gmail.com või helistada Piretile tel 5302 1521.

Tegevused ukraina noortega

2022. aasta märtsi teisest poolest kuni augusti lõpuni sai loodus- ja tehnikamaja päevaseks koduks ukraina noortele, kelle pered pärast Venemaa kallaletungi meie valda elama asusid.

Pärast Ukraina laste distantssõppepäeva lõppu kogunes tehnikamajja umbes 15 koolilast, kus MTÜ pakus neile nii vabaajalisi kui ka kultuuri- ja keeleõppelisi tegevusi. Alguses oli väga raske, sest puudusid nii kogemused kui ka juhised, kuna olukord oli kogu Eesti riigile uudne. Samuti oli kiire kodust lahkumine avaldanud saabujatele negatiivselt mõju. Tööpäevad Sõmeru Stardil kujunesid pikaks, sest lisaks tegevuste läbiviimisele tuli need ka ette valmistada, vahendid hankida, maja korrastada. Samuti jätkasid oma tegevust teised huviringid ja tegevused, kuhu ei saanud alati ukraina noori kaasata, sest nad ei olnud selleks valmis. Nii toimusid tegevused paralleelselt.

Aja jooksul hakkas kõik paika loksuma – inimesed kohanesid, Eesti ja Ukraina noored asusid koos tegutsema, eesti keele õpe liikus valla haridusasutustesse.

Vahetult enne suve tekkis võimalus taotleda toetusi ukraina-estlaste noorte ühislaagrite korraldamiseks. MTÜ Sõmeru Stardi ja Rakvere valla koostöös saadi raha nelja laagri korraldamiseks. Kolm päevalaagrit toimusid Sõmerul loodus- ja tehnikamajas ning üks oktoobris Ubja külakeskuse ruumides. Tegevusteks olid käeline tegevus, keeleõppe-mängud ja meeskonnatöö. Laagripäevadesse mahtusid veel väljasõidud Tallinna, Elistvere loomaparki, Vudila mängumaale, Vasta mõisakooli, Kunda mere- ja perepäevale ja muuseumi, Nurga aiakeskusesse, SuperSky-Parki, Käsmu meremuuseumisse, maisilabürinti Tore talus, Vaeküla noortekeskusesse, Tudu rabasse, Kuradi-saarele, Äntu matkarajale, Sagadi-Oandu matkarajale, Kohtla-Nõmme kaevandusmuuseumisse ja Liivamäe minilooma-aeda. Toimused ka õpitoad animatsiooni, lilleseade, kunsti, tehnoloogia, tantsulise liikumise, kokanduse, improteatri, teadusteatri ja veeohutuse teemadel.

Sügisel alustasid kõik ukraina noored oma kooliteed meie koolides ja vaba aega saavad nad veeta koos meie noortega erinevates huvitegevustes.

Animatsiooni õpituba loodus- ja tehnikalaagris 2022. aasta oktoobris.

FOTO: PIRET LAIDROO

Malevategevus

Koos vallaga korraldas MTÜ 2022. aastal kaks ööbimistega malevarühma. Üks neist toimus Vaekülas 1.–7. augustkoostöös MTÜga Vahva Vaeküla ja teine Uhtnas 8.–14. augustkoostöös Uhtna põhikooli ja noorte-keskusega.

Maleva peamine eesmärk oli töökasvatus, kus võimaldati noortel teha reaalsed tööd, mille kaudu saadi töötegemise kogemusi, õpiti töövõtteid, kujundati tööharjumust ja loovust, õpiti iseseisvalt toime tulema ja otsustama. Ühistegevused aitasid arendada üldpädevusi, luua meeskonnatunnet, anda uusi teadmisi jm.

Eelmisel aastal osales Vaeküla malevarühmas 15 ja Uhtnas 16 noort. Rühmajuh-tideks olid valla noorsootöötajad. Tööd andsid Rakvere vallavalitsus, Roodevälja Uustalu OÜ, Grauberg OÜ ja OÜ Uhtna Puit. Malevlaste peamiseks töödeks olid erinevad heakorratööd. Ühistegevustena toimusid töö- ja õpitoad, käidi SUPlaudadega Äntu järvedel sõitmas, võeti osa jalgratta orienteerumise-st, mängiti airsofti jpm.

Malevasuvega jäid rahule nii malevlased, rühmajuhid ja korraldajad kui ka tööandjad. Oktoobrikuus organiseerisid rühmajuhid malevlaste soovil kokkutuleku.

Sel aastal on maleva elulukutsujaks taas Rakvere vald ja organiseerijaks MTÜ Sõmeru Start. Kavas on vähemalt ühe malevarühma korraldamine, sõltub kui palju leiame tööandjaid.

Kui oled ettevõtja ja soovid kaasa aidata noorte töökasvatusele ja oled nõus eeloleval suvel malevlastele tööd pakkuma, anna sellest valda või MTÜ Sõmeru Stardile teada.

Projektitegevused

MTÜ Sõmeru Start on loodud 2001. aastal. Ühendus koostab projekte ja rahataotlusi oma põhikirjaliste eesmärkide elluviimiseks, milleks on piirkonna arendamine noorsootöö, huvitegevuse, aktiivse puhkuse, vaba aja tegevuste kui ka rahvahariduse, külaliikumise ja turismi arendamise valdkonnas, samuti elanikkonna

keskkonnateadlikkuse ja turvalisuse tõstmine.

2021. aasta lõpus saadi toetus Viroli kogukondliku turvalisuse toetusvoorst projektile „Noorte turvalisus läbi noortejuhendajate koolitamise”. Projekti raames osales 15 valla noortega töötavat inimest 3-päevasel koolitusel, kus professionaalsete koolitajate juhendamisel läbiti teemad „Turvalisus töös noortega” ja „Ellujäämise baaskursus”.

MTÜ Sõmeru Start on osalenud ka päästeameti poolt korraldatud kogukonna kriisiõppustel Uhtnas ja Kundas. 2022. aasta lõpus taotles ühendus toetust päästeameti 2023 projektikonkursilt, mis oli mõeldud kriisideks valmistumiseks. Konkursi tulemused peaksid avalikuks tulema jaanuari lõpus.

Eelmise aasta alguses taotles Sõmeru Start koostöös Ubja, Arkna ja Veltsi küla-seltsidega toetust Leaderi meetmest 2-aastasele noorte kogemuslikule õpiprojektile „Üks kõigi, kõik ühe eest!”, mis sai positiivse rahastusotuse. Eesmärgiks oli läbi atraktiivsete õpi- ja ühistegevuste toetada noorte põhi-ja sotsiaalsete oskuste omandamist ning võimaldada kogemuste saamist elus hakkamasaamiseks. Esimeseks suuremaks tegevuseks oli nooremate kogukonnaliikmete 4-päevane loodus-ja tehnikaalane õpilalaager, mis toimus Sõmerul 25.–28. oktoobril. Õpitubades valmistati herbaariumi kuivatusseadeldist ja meisterdati puidust kaantega raamatuid. Animatsiooni õpitoas valmisid ägedad animatsioonid, mis on vaatamiseks üleval meie FB lehel. Ühel laagripäeval toimus väljasõit Tudu rabasse, kus kohtuti looduse ja muistendite raamatu „Sookoll Kalli, Modris ja kadunud rabapüü” autoriga, kelle juhtimisel toimus põnev Tudu järve retk.

Teine suurem projektitegevus oli 3-päevane talvine jalgsimatk suurematele noortele ja täiskasvanutele, mis toimus selle aasta alguses, 6.–8. jaanuaril, kui temperatuur langes kuni -20 kraadini, tuulekülma oli lausa – 25. Kõigepealt sõideti rongiga Aegviitu ja seejärel läbiti esimesel päeval jalgsi 17 km RMK Oandu-Ikla ko-

heva paksu lumega kaetud matkateed mööda kuni Sõesauna taluni. Muinasjutuliselt kaunis loodus aitas raske päeva positiivsemaks muuta. Majutusse jõudes selgus, et seal ei olnud juba pool päeva elektrit olnud, aga kogu majapidamine on üles ehitatud elektrijõule – puudus nii valgus, vesi, soojus kui kõik muu! Kuidas hakkama saada, kui oled tulnud raskelt matkalt ja ainus motivatsioon on teadmine, et kohale jõudes leiad eest sooja toa koos sooja söögi ja mõnusa aseme ning pesemisvõimalusega? Projekti eestvedajana on mul hea meel, et nii juhtus, sest just selliste situatsioonidega toimetulemisel karastub inimene ja saab kogemusi elus ja kriisides hakkamasaamiseks. Kõik lõppes kenasti ja matkajad jõudsid ellujääjate-na kodudesse tagasi, läbides kokku 40 km, aga kindlasti teadmiste ja kogemuste võrra rikkamatena!

Sama projekti tegevusi on veel planeeritud lausa kolm – 5-päevane õpilaager noorematele Soomaal (17.–21. juuni), seikluslik meeskonnatöö ja veeohutuse õpituba suurematele noortele suvisel merel MTÜ Watergratt Pirita korraldusel ja viimaks veel talvine laternamatk kõigile soovijaile.

Õpi- ja koolitus-tegevused

Sõmeru loodus-ja tehnikamajas korraldatakse MTÜ Sõmeru Start juhtimisel õpi-ja töötubasid ning koolitusi, milles saavad osaleda nii noored kui täiskasvanud.

Eelmisel aastal toimusid mitmed õpitoad: kott-toolide valmistamine, voolimismassi tegemine, „jutupulga” valmistamine ja kasutamine. Lauamängude tutvustamise õhtul jagati teadmisi taktikaliste ja sotsiaalsust arendavate lauamängude kohta.

Õpitubade positiivseks küljeks on see, et need on mõeldud kõigile kogukonnaliikmetele olenemata vanusest. Väga tore oli vaadata, kuidas lapselaps vanaemaga ühe laua taga lauamänge mängis, või emad ja tütre-d koos õmblesid või maalisid.

Sel aastal on plaanis jätkata õpitubadega ja juba aasta esimeses pooles õpetatakse loodus- ja tehnikamajas

erinevatele materjalidele (tekstiil, keraamika, puit, klaas jm) piltide- ja logode ülekandmise tehnikaid. Tegevust jätkab üks kord kuus toimunud kunsti õpituba, juhendajaks kunstnik Mari Riina Mölder.

Et ajaga sammu pidada ja vastavalt seadusandlusele tegutseda, on vaja ka MTÜl läbida koolitusi ja ennast areneda. Et edaspidi laagreid ja malevaid korraldada, tuli pikendada litsentse. Osaleti kohustuslikul esmaabi koolitusel Vaekülas ja 2-päevasel laagrikasvatavate seminar-koolitusel Kloogarannas, kuhu Avatud Noortekeskuste Ühendus kutsus Sõmeru Stardi juhendama seikluskasvatuse õpituba, õppides ainulaadset haaratsitega ronimise tehnikat, mida vähesed pakuvad.

Väga palju uut andis osalemine koolitusel „Lapse/nooruki kadumine”, kus räägiti noorte kadumise põhjustest, nende ennetamisest ja äratundmisest ning kuidas korraldada tegevusi peale kadumist. Väga oluline on see info olukordades, kus laps on usaldatud korraldajate hoolde.

Aasta lõpul osaleti loodus-ja matkaringi juhendajatega Alutaguse matkaklubi korraldatud 32-tunnisel jalgsimatkatreeneri koolitusel, mis oli vajalik selleks, et saaks matkaringi noortega osaleda ka edaspidi tulemuslikult vabariiklikel noorte jalgsimatkatehnika võistlustel. Varasematel aastatel on meie noored nimetatud võistlustel saavutanud häid kohti, mis annab edaspidiseks tegutsemiseks motivatsiooni ja on heaks väljakutseks enda proovile panekul.

Oluliste maailmateemade-ga kursis olemiseks osaleti 2022. a alguses maailmahariduse 60-tunnisel kursusel, mida korraldas MTÜ Mondo. Kavas oli hakata pakkuma ka maailmahariduslike põgenemistoa-metoodikal õpitubasid. Kahjuks see plaan seiskus, kuna veebruari lõpul sai tehnikamajast sõjapõgenike tegevuspaik. Sel aastal liigume selles suunas, et valla noored saaksid osa ära jäänud mobiilsetest maailmahariduslikest õpitubadest.

2022. aasta augustis osaleti Norra noorsootöö õpirände projektis, mis pidi toimu-

ma juba 2020. aastal, kuid lükkus COVID-19 piirangute tõttu kaks aastat edasi. Sellelt õpireisilt saime hulgaliselt uusi mõtteid noorte projektideks ja toredaid mängu- ja tegevuse ideid.

Osalemine valla üritustel ja tegevustes

MTÜ tutvustas oma tegevusi Maaelufestivalil, kus olulisel kohal oli Ukraina noorte poolt valmistatud käsitöö, mille müügi eest saadava summaga soovisid noored minna ühiselt oma vaba aega veetma Põhjakeskuse batuudikeskusesse.

Maal elamise päeval Uhtnas olime väljas nii tehnoloogialase õpitoa kui väljapanekuga, mis tutvustas ühingu tegevusi ning toimunud ja ees ootavaid projekte. Õpitoas sai valmistada Rakvere valla piirjoontega seinakella.

Rakvere valla seiklusorienterumisel osales MTÜ koos OÜ Wildlanderiga võistlejatele ühise mehitatud punkti korraldamisel, kus võistlejad pidid läbima trikiratast käe kõrval lükates siki-sakiliselt etteantud teekonna. Lihtsa ülesande nipp seisnes selles, et trikiratas pöörab tavalisele rattale vastupidiselt - pöörates ratast paremale, hakkas see aga liikuma vasakule. Lisaks oli ratta pakiraamile kinnitatud triiki vett täis kauss, kuhu pidi teekonna lõpus sisse jääma vähemalt pool. Vastasel korral tuli teekond uuesti ette võtta.

Kõige aja- ja töömahukam loovtegevus oli MTÜ Sõmeru Stardil Ubjas toimunud jõulumaa muinasjututare loomine. Tervelt nädala jagu võttis aega, et mõelda välja, koon-dada materjalid ja vahendid ning luua külakeskuse hoovil asuvasse käsitöömajja tööline muinasjutumaa. Nii said külastajad nautida muinasjututare muinasjutulist kujundust ja kuulata toredaid muinasjutte. Lisaks aidati korraldajaid sellega, et oldi õues päkapikurollis, võeti külastajaid vastu, tutvustati toimuvat ja suunati tegevustesse.

Osalemine MTÜ Partnerid tegevustes

MTÜ Sõmeru Start on MTÜ Partnerid liige, kes on Leader tegevusgrupp Lääne-Viru-

maal ja kelle põhieesmärgiks on nelja kohaliku omavalitsuse territooriumil (Viru-Nigula, Haljala, Rakvere ja Vinni vald) moodustunud ühtses koostöötegevuspiirkonnas kohaliku elu arendamine, maaelu piirkondlikule harmoonilisele arengule ning maaelu väärtustamisele ja elujõulise kogukonna arengule kaasaaitamine, kodanikualgatused, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse arengu ning heategevuse algatamine ja toetamine.

Eelmisel aastal osalesime MTÜ Partnerid üldkoosolekutel, seminaril Lammasmael, kus koostati Leader piirkonna noorte osa arengukavast ja 2-päevasel suveseminaril Valgamaal.

Lisaks võttis Sõmeru noorte loodus-ja tehnikamaja mitmel korral vastu erinevate piirkondade Leaderi tegevusgruppe ja tutvustas neile oma projektitegevusi ja maja.

Vabatahtlik tegevus

Päris omaalgatuslik vabatahtlik tegevus oli Ukrainast saabunud põgenikele voodipesukomplektide õmblemine. Kokku sai neid aluslinast, padjapüüridest ja tekikotist koosnevaid komplekte õmmeldud vähemalt 26, milledest enamus läksid Ubja külakeskusesse, kus toimus ajutine põgenike majutamine. Siinkohal tänan teisi vabatahtlikke ja annetajaid, kes sellele kaasa aitasid! Aitäh Sewing OÜ voodipesu praak- ja jääktükkide annetamise eest! Ilma nendeta ei oleks me saanud aidata abivajajaid! Aitäh Tiina Laidroo ja Lea Merilo! Just nemad olid need, kes aitasid kõik komplekti kuuluvad esemed pesta ja triikida.

Toredaks traditsiooniks maakonnas on iga-aastased vabauhenduste sädeinimeste kokkusaamised, kus kõik saavad rääkida oma tegemistest lõppeval aastal. Nii said 14. detsembril kokku Lääne-Virumaa sädeinimesed, sealhulgas mina 2019. aastal tiitli saanuna ja rääkisid oma mõtetest ja tegevustest 2022. aastal.

See on väga armas traditsioon, mida tasuks kasutada ka teistel tunnustustel, kus see võimalik.

Loodus-ja matkaringi matk Majakivi matkarajal 2022 talvel.

Väikestele korraldatud ööbimisega talvematkal õues köetavas telgis veebruaris 2022.

Turvalisuse koolitusel.

FOTOD: PIRET LAIDROO

Suusaklubi Telemark mäesuusatajad vaatavad julgelt tulevikku

Aron Neeme.

Nora Neeme.

Elis Lond.

FOTOD: JAANUS MIKK EESTI SUUSALIIT

Kui Suusaklubi Telemark mäesuusatamisega alustas, olid lapsed ärevil - enne igat treeningut kiirustasid mäele lustima ega tahtnud kuidagi treeningu aja lõppedes lahkuda.

Kiviõli seikluskeskuses, kus peamiselt harjutame, on Eesti parimad mäesuusatamise rajad, heade tingimustega, mis võimaldavad noortel meistriteks saada.

Tänaseks on noored sirgunud ja treeningud muutunud professionaalsemaks ning raskemaks, kuid soov harjutada läinud järjest tugevamaks.

Suvisel perioodil tegeletakse peamiselt üldkehalise ja erialase kehalise treeninguga ning püütakse palju viibida vabas õhus. Sügisel siirdutakse saali ja jõusaalidesse. Üldkehalisi treeninguid juhendavad Hanno Tikkerbär ja Mikk Joorits.

Tänaseks on mäesuusatamise tase nii kõrge, et suvekuudel on vaja kindlasti suuskadel trennida. Kõige lähem võimalus eestlastele on Leedu Snow Arena suusahall. Eelmisel suvel korraldas suusaklubi seal kolm treeningulaagrit. See võimalus on noori tublisti arendanud ja suusaklubi Telemark noorte võistlustel saavutatud tulemused on üllatavalt head. Treener Nils Kroon on osanud õpetada

sportlastele väga hästi heal tasemel mäesuusatamist!

Tänu sellele on Aron Neeme mitmekordne Eesti noortemeister U-12 vanuseklassis ja on sellest hooajast Eesti Noorekoondise ridades.

Elis Lond võitis rahvusvahelised noortevõistlused Snow Arenal ja on Eesti Noorte Meistrivõistlustel võitnud mitu medalit.

Nora Neeme võitis ülekaalukalt U-10 vanuste tüdrukute seas enamiku noortesarja võistlusi.

Eesti Noorte Meistrivõistlustel on medaleid võitnud ka Rakvere valla noored Arthur Lond ja Andreas Toomel.

Hooaja avavõistlustest Alexela Noortesarja etapil oli stardis 12. suusaklubi Telemark võistlejat, nendest kaheksa Rakvere vallast.

Jaanuaris võistlesid Suusaklubi Telemark võistlejad Aron Neeme (Rakvere vald) ja Treistan Ruuto (Rakvere linn) Andorras FIS-noortevõistlustel Eesti Noortekoondise ridades, kus võistlustules olid 23 riigi noored. Tingimused olid väga rasked, kuna sadas 30-40 cm lund ning osa võistlusi neljapäevasest programmist jäeti ära. Aron Neeme saavutas 16. jaanuaril 26. koha ja 19. jaanuaril 23. koha gigant-slaalomis.

HILLAR HEIN

Noorte motivatsiooniõo Sõmeru noortekeskuses

Reedel, 13. jaanuaril toimus Uhtna, Lasila ja Sõmeru koolide 8.-9. klasside õpilaste Sõmeru noortekeskuses motivatsiooniõo, mille raames toimus Pille Kriisa loeng (noored said nippe, kuidas paremini toime tulla eksamielse stressiga), ühine söögivalmistamine, hilistel õhtutundidel õues orienteerumine, disko (DJ rollis Mait Sander Nõlvak), viktoriin ning mängud. Ürituse algatajaks oli Uhtna põhikool. Täname noori osavõtu eest ja uute kohtumisteni!

ASTI PÄRNSALU
noorsootööspsialist

TAISI NEEME
Sõmeru noortekeskuse noorsootöötaja

Hilisõhtune orienteerumine Sõmerul.

FOTOD: TAISI NEEME

LIIKUMISAASTA 2023 Terve Eesti!

2023 LÄÄNE-VIRUMAA SUUSASARI

8. VEEBUAR SÕMERU TERVERERADA
15. VEEBUAR MÕEDAKU TERVERERADA
22. VEEBUAR MÄNNIKUMÄE TERVERERADA

8. MÄRTS TAMSALU TERVERERADA
15. MÄRTS PARIISI TERVERERADA

LÄÄNE-VIRUMAA SUUSASARI

MTÜ UUS UHTNA OOTAB KÕIKI!

18. VEEBUARIL KELL 12-14 UHTNA KOOLI JUURES

VASTLAHÕNGULINE perepäev

MÄNGIME TOREDAID MÄNGE, SÖÖME HERNESUPPI.

MÜÜGIL VASTLAKUKLID

Libe liug 2023
18.02.2023 kell 12:00

ISEVALMISTATUD KELKUDE VÕIDUSÕIT
SÕMERU ALEViku KELGUMÄEL

KIIREIM KELK
PIKIM LIUG
DISAINI ERIPREEMIA

INFO JA REGISTREERIMINE SIIRI.KOHVER@RAKVEREVALD.EE

RAAMATUKOGUD OOTAVAD

RAAMATU-UUDISED

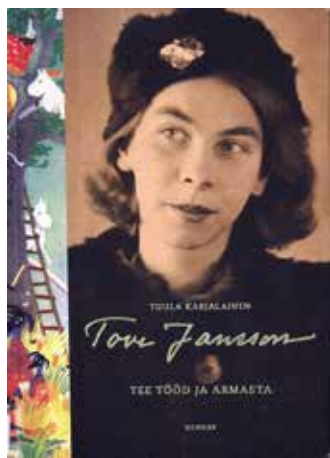
Uhtna raamatukogu direktor Inge Pikkoja soovitab

Muumioru lood Tove Janssoni raamatu ainetel

Käesoleva talve saabudes oleks nii mõnigi meist tahtnud Muumitrollide kombel kõhu kuuseokkaid täis süüa ja kolmeks kuuks magama minna. Kevadel ärgates oleks kõik olnud kindlasti sama ilus kui Muumiorus. Paljud lehelugejad on lugenud Muumitrolli raamatu eestikeelset esmatrükki 1975. aastast. Viimastel aastatel on kirjastus Sinisukk andnud välja terve rea uuenenud Muumide raamatuid. Raamatus „Teejuht Muumiorgu“ on iga tegelaskuju juures põhjalik ülevaade tema välimusest ja iseloomust. Uues kuues ilmunud raamatud on saanud värsked illustratsioonid, mis tänapäeva lastele tuttavad multifilmide kaudu. Hallis ja kurjas maailmas on mõnus meelde tuletada või tutvuda heatahtlike, abivalmide ja rõõmsameelsete Muumidega.

Tuula Karjalainen „Tove Jansson. Tee tööd ja armasta“

Eestlastele on Tove Jansson tuttav kui Muumide looja. Kadri Jaanitsi tõlkes on ilmunud Tuula Karjalaineni raamat „Tove Jansson. Tee tööd ja armasta“. See on ladus lugemine kõigile Muumitrollide sõpradele ning Tove Janssoni loomingust austajatele. Muu hulgas saame teada, et muumiraamatuid hakkas kunstnik kirjutama eelkõige iseendale, et pääseda liiga

karmist sõja aegsest maailmast. Raamatut tasub lugeda kõigil neile, kes näinud filmi „Tove“ /2020/ või plaanivad seda vaatama hakata.

Veebruarikuu raamatunäitus on Uhtna raamatukogus pühendatud Muumidele, nende headusele ja rõõmsameelsusele.

Geoloogiateenistus jätkab fosforiidi ja kaasnevate ressursside uuringutega Aru-Lõuna lubjakivikarjääris

10. jaanuaril avalikustas Eesti Geoloogiateenistus, et jätkatakse fosforiidi ja kaasnevate ressursside uuringute järgmise kolm aastat kestva etapiga. Edasised uuringud fookuseeritakse perspektiivsele uuringualale, milleks on Kunda lähedal Aru-Lõuna ala, mis suures osas kattub praegu tegutseva lubjakivi karjääriga ja sellest põhjapoole jääva endise kaevandusalaga.

Kuna algavate uuringute plaanid puudutavad otseselt Rakvere valda, uuris vallavolikogu esimees Peep Vassiljev Eesti Geoloogiateenistuse juhtidelt, mida täpsemalt uuringute raames tehakse. Järgnevalt vahendame kokkuvõtte Rakveres, Eesti Geoloogiateenistuse peakontoris toimunud põhjalikust arutelust. Eesti Geoloogiateenistuse poolt avab plaane maavarade osakonna juhataja Tiit Kaasik.

Mis on Geoloogiateenistusel lähiaastatel plaanis?

Kolm aastat kestva etapi eesmärk on saada täpsem ülevaade Eesti fosforiidi, haruldaste muldmetallide ja kaasnevate ressursside majanduslikust potentsiaalst ning väärindamise keskkonnamõjust. Eesti Geoloogiateenistus on tegelenud fosforiidi ja kaasnevate ressursside uuringutega alates 2018. aastast. Seni on valideeritud ajaloolisi andmeid ning teostatud ruumianalüüs, et leida võimalikud perspektiivsed uuringualad. Hiljuti saadud 6,1 miljoni euro suuruse lisarahastuse abil võetakse nüüd fookusesse eelkõige toorme väärindamise tehnoloogia küsimused ning tervikliku väärtusahela analüüs. Me võtame oma uuringute aluseks TalTechi ja Tartu Ülikooli poolt läbi viidud RITA ja RESTA programmidest rahastatud teadusprojektide tulemused. Uuringutega soovime leida vastuseid küsimustele, milliseid lõpptooteid on fosforiidist otstarbekas toota ning kuidas on tööstuslikul skaalal samaaegselt võimalik eraldada haruldasi muldmetalle ning mustast kildast vanaadiumit. Tehnoloogia arendamise käigus kaardistame seotud keskkonnamõjusid ning hindame majanduslikku perspektiivi. Plaanis on ka tehnoloogiate olulise ringi hindamine. Vajadusel teostatakse parima tehnoloogia skaleerimise katsetused.

Foto: Kunda Nordic Tsement, CC BY-SA 4.0, Wikimedia

Kus täpsemalt hakatakse neid mahukaid uuringuid tegema?

Edasised uuringud fookuseerime 2022. aastal lõppenud uuringu tulemusena valitud perspektiivsele uuringualale Toolse maardlas, milleks on Kunda lähedal Aru-Lõuna ala, kogupindalaga 9,7 km². Suures osas kattub see ala praegu tegutseva Aru-Lõuna lubjakivikarjääriga ja sellest põhja poole jääva endise kaevandusalaga. Uuringu raames teeme kalkulatsioonid kogu alale, kuid füüsiline uurimistegevus hakkab eelkõige toimuma endisel kaevandusalal ja Aru-Lõuna lubjakivikarjääris. Sealt on plaanis võtta ka kuni 20 tonni erinevaid proove, mis on hädavajalikud sobiva tehnoloogia skaleerimise katsetamisel. Maailmas on küll erinevaid praktilisi fosforiidi väärindamise näiteid, kuid hetkel ei ole teada toimivat fosfori ja haruldaste muldmetallide kooseraldamise tehnoloogiat. Seetõttu tuleb meil leida innovatiivseid lahendusi ja luua just meie kohalikule ressursile põhinev kompetents. Loomulikult plaanime uuringute raames teha tihedat koostööd aktsiaseltsiga Kunda Nordic Tsement, kes praegu Aru-Lõuna lubjakivikarjääris kaevandab.

Meil oli ühe võimalusena perspektiivsete aladena kaalumisel ka Ulvi ja Põlula piirkonnad, kuid praegu algava uuringu raames Rakvere maardlas mingeid töid plaanis ei ole.

Kas on juba selge, mida tähendab see kõik piirkonna põhjaveele?

Väga oluline osa alanud uuringutest ongi just piirkonna hüdrogeoloogiat ja põhjavett puudutavad uuringud. Me plaanime rajada uuringualale seirekaevusid, et mitmeaastase seire tulemusel täpsemalt aru saada piirkonna hüdrogeoloogiast ja nii täpsustada hüdrogeoloogilist

modelit. See on hädavajalik hindamiseks tulevikus võimaliku kaevandamise keskkonnamõjusid.

Miks on üldse vaja fosforiiti ja muldmetalle uurida?

Praegu on Riigikogus menetluse lõppjärgus maa-põueseaduse muudatused, mille jõustumisel on Eestis fosforiidi uurimise eesõigus riigil ehk siis Eesti Geoloogiateenistusel. See tähendab, et riigi eraldi nõusolekuta ei saa eraettevõtted fosforiiti maavarana uurida ja praegu on riik otsustanud uuringutega ise jätkata.

Eestis paiknevad teadaolevalt ühed Euroopa suurimad fosforiidivarud. Lisaks fosforile esinevad Eesti fosforiidis haruldased muldmetallid. Samuti on fosforiidiga seotud teised potentsiaalsed maavarad nagu graptoliitargillit, mis on rikastunud vanaadiumi, molübdeeni ja uraaniga. Digi- ja rohepöörde kontekstis on haruldased muldmetallid keskse tähtsusega, leides kasutust nii roheenergia tootmises ja salvestamises kui ka muudes kõrgtehnoloogilistes valdkondades.

Mida on fosforiidi ja haruldaste muldmetallide osas seni uuritud?

Selleks, et olla oma maa-põue tark peremees, on vaja geoloogilisi andmeid kaasajastada. Aastatel 2020–2022 tegi Eesti Geoloogiateenistus fosforiidi ja kaasnevate ressursside uuringu, mille põhifookuses olid ajaloolised andmed. Projekti peamine eesmärk oli hinnata fosforiidi ja kaasnevate ressursside majandusliku potentsiaali ning valmistada ette materjalid jätku-uuringuteks. Töö käigus digiteeriti vanad fosforiidi uuringute aruanded, mille põhjal loodi andmebaas, mis sisaldab üle 6000 puuraugu ja üle 21 000 keemilise analüüsi. Loodud andmebaasi põhjal koostati fosforiidi ruumimudel Toolse ja Rakvere

maardlatest. Ajalooliste andmete valideerimiseks puuriti ka 37 uut puuraugu Toolse, Rakvere ja Aseri maardlate ümbruses. Saadud puursüdamikke analüüsiti põhjalikult erinevate geokeemiliste ja geotehniliste meetoditega. Esialgsete tulemustena võib järeldada, et ajalooliste andmete kvaliteet on üldiselt hea. Ootuspäraselt on näha, et piirkondades, kus varasemalt oli puuritud vähem puurauke või maavarade lasundi paksus ja/või kvaliteet muutlik, on erinevused suuremad. Haruldaste muldmetallide sisaldused olid Rakvere maardlas 200-300 g/t ja Toolse maardlas 300-400 g/t. Toolse maardla puhul on oodata rikastamise käigus haruldaste muldmetallide sisalduse suurenemist umbes 1200-1300 g/t-ni.

Mida soovite öelda Rakvere valla elanikele kokkuvõtteks?

Algava kolme-aastase uuringu laiemaks eesmärgiks on saada täpsem ülevaade Eesti fosforiidi ja kaasnevate ressursside majanduslikust potentsiaalst ning elu- ja looduskeskkonna mõjust, mis annab Eesti ühiskonnale võimaluse tulevikus otsustada, kas ja kuidas tasub fosforiidi ja kaasnevate ressursside võimaliku komplekse väärindamisega edasi liikuda. Rakvere valla elanike arvamus on selles küsimuses eriti oluline, kuid targa otsuse tegemiseks on vaja fakte ja infot. Seda me uuringu käigus kogume. Kindlasti hoiame teid valla kodulehe ja ajalehe kaudu kursis, kuidas meie uuringud kulgevad. Juba märtsi lõpus korraldame Sõmerul seminari, mille raames Tartu Ülikooli ja TalTechi teadlased tutvustavad RESTA programmi raames tehtud teadustööde tulemusi, meie omalt poolt selgitame põhjalikumalt seni tehtud uuringuid ja lähema kolme aasta plaane.

Vallavolikogus otsustati

28. detsembril

- Kiita heaks Sämiliiva OÜ vastu hagiavalduses esitatud kõik (põhi, kõrval ning lepingust tulenevad õigustatud) nõuded.
- Kehtestada vallavalitsuse (ametiasutusena) struktuur ja teenistuskohdade koosseis ning tunnistada kehtetuks vallavolikogu 19.01.2022 otsus nr 24.
- Osaleda Näpi kooli pidamiseks vajaliku omavalitsuste hallatava ühisasutuse moodustamises. Volitab ühisasutuse moodustamise töögruppi valda esindama haridus- ja noorsootöönõuniku.
- Nõustuda geoloogilise uuringu läbiviimisega Pikametsa III uuringuruumis.
- Taotleda Rakvere linna omandis oleva Uus-Tõrma kalmistu kinnisasja tasuta võõrandamist Rakvere vallale ja volitada vallavalitsust pidama läbirääkimisi otsuse punktis 1 nimetatud kinnisasja omandamiseks ning volitada vallavanemat allkirjastama kinnisasja omandamise lepinguid.
- Võtta vastu Viru Varahaldus OÜ poolt koostatud Aluvere külas Veskinurga kinnistu detailplaneering. Muuta planeeringuala suuruseks 2,76 ha.
- Kiita heaks Lääne-Viru maakonna arengustrateegia tegevuskava 2023–2027.
- Võtta 2023. aastal väljamaksmist nõudev kohustus projekti „Rakvere valla Vaeküla küla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni-süsteemi rekonstrueerimiseks“ omafinantseeringu tasumiseks. Volitada vallavanemat sõlmima sihtfinantseerimisleping ASga Rakvere Vesi projekti omafinantseeringu tasumiseks 2023. a eelarvest summas 572 055,10 eurot.

11. jaanuaril

- Alustada Näpi kooli ümberkujundamise protsessi. Kooli pidamist jätkata koostöös Lääne-Virumaa omavalitsuste ühise ametiasutusena. Sõlmida Lääne-Virumaa omavalitsuste vahel haldusleping ning Näpi kooli põhimäärus viia vastavusse seadusega.
- Rakvere vallavalitsusel korraldada käesolevas otsuses sätestatu ellu viimiseks vajalikud toimingud.

Volikogu kinnitas uue ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava

Rakvere vallavolikogu kinnitas detsembrikuu istungil Rakvere valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2023–2035. Arengukava dokumentidega saab tutvuda valla kodulehel: <https://www.rakverevald.ee/uvk-arengukava>

Avatakse 2023. aasta hajaasustuse programmi taotlusvoor

Taotlusi saavad esitada Rakvere valla elanikud, kelle elukoht rahvastikuregistri alusel on sama majapidamine, millele toetust taotletakse ja rahvastikuregistrikanne ei saa olla hilisem kui 01.01.2023

Programmist toetatakse järgmisi valdkondi:

- 1) veevarustussüsteemid;
- 2) kanalisatsioonisüsteemid;
- 3) juurdepääsuteed;
- 4) autonoomsed elektrisüsteemid.

Hajaasustuse programmi rahastatakse Eesti riigi- ja kohalike omavalitsusüksuste eelarvetest. Toetuse summat, mis on kuni 67% konkreetse toetusprojekti abikõlblikest kuludest, tuleb 50% riigilt ja 50% kohalikelt omavalitsustelt.

Toetuse maksimaalne suurus on 6500 eurot ühe majapidamise kohta. Taotleja ja kaastaotleja rahaline oma- ja kaasfinantseering abikõlblike kulude osas peab olema vähemalt 33%.

Programmist eraldatud toetuseks loetakse ka viiel eelneval kalendriaastal programmist saadud toetuse summa. Varasemate mitut majapidamist hõlmanud projektide puhul jagatakse saadud toetus arvestuslikult majapidamiste vahel võrdselt. Ühe valdkonna jaoks on ühel majapidamisel programmist võimalik toetust saada üks kord kuue kalendriaasta jooksul.

Taotlusi võetakse vastu alalise elukoha järgses kohalikus omavalitsuses 1. veebruarist kuni 3. aprillini.

Projekti ajalise kestuse arvestus algab toetuslepingu sõlmimisest ning projekti elluviimine peab olema lõppenud 31. oktoobriks 2024.

Programmi määrus, lisamaterjalid ja taotlusvormid on kättesaadavad Riigi Tugiteenuste Keskuse (RTK) veebilehel. (<https://www.rtk.ee/toetused/toetuste-rakendamine/elukeskond/hajaasustuse-programm>)

Rakvere valla poolsed programmi kontaktisikud on Viktor Hänninen, viktor.haninen@rakverevald.ee, 329 5942, 527 7233 ja Sandra Schmidt, sandra.schmidt@rakverevald.ee, 519 1280.

Vallavalitsuses otsustati

28. detsembril

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele.
- Seada sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Kloodi külas Majori ja Uhtna alevikus Metalli tn 10 kinnisasjadele.
- Anda ehitusluba tootmishoone püstitamiseks Lauri kinnistule Tõrmas.

11. jaanuaril

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele.
- Maksta alates 01.01–31.12.2023 Väike-Maarja hooldekodus hooldusteenusel viibiva abivajava isiku hooldekodu kohamaksust 140 eurot vallavalitsuse eelarvest.
- Paigutada Uhtna hooldekodusse abivajavad isikud öö-päevaringse hoolduse ja toimetuleku tagamiseks. Hooldekodu kohamaks garanteeritakse.
- Osutada eluruumi tagamise teenust abivajavale isikule, kes ise ei ole sotsiaalmajanduslikult olukorrast tulenevalt võimeline endale eluruumi tagama ning pikendada lepingut samadel tingimustel tähtajaga 31.12.2023.
- Osutada tugiisikuteenust abivajavatele õpilastele: Näpi koolis koolipäevadel peale tunde koolivälises tegevustes ja õpilaskodus viibimise ajal (09.01–13.06.2023), Rakvere Vabaduse Koolis koolipäevadel tunniplaanijärgi õppetöös osalemise ja kooliürituste ajal (09.01–13.06.2023), koolipäevadel Porkuni kooli koolibussile saatmine ja vastuvõtmine ning eriaristidele saatmine (09.01–13.06.2023), Näpi koolis koolipäevadel tunniplaanijärgi õppetöös osalemise, vahetundides ja kooliürituste ajal (09.01–13.06.2023), Porkuni koolis rehabilitatsiooniteenustele saatmine (09.01–13.06.2023), Näpi koolis koolipäevadel tunniplaanijärgi õppetöös osalemise ja kooliürituste ajal. Tugiisikuteenuse osutamine toimub käsunduslepingu alusel.
- Tasuda Gerli Mänguteraapia OÜ poolt ajavahemikul 01.11–31.12.2022 osutatud mänguteraapia teenuse eest kokku 175 eurot.
- Anda ehitusload: maasoojuspuuraukude rajamiseks Kitseküla tn 6 Uhtnas; üksikelamu laiendamiseks Kasevälja kinnistul Mädapeal.
- Anda kasutusload: üksikelamutele Vaskussi tn 34 Ussimäel ja Nõmme tee 9 Taaravainul; laiendatud viihallile Puidu tn 3 Näpil.
- Väljastada projekteerimistingimused päikeseelektrijaama rajamiseks Lõhmuse kinnistule Kullaarus.
- Määrata Näpi alevikus Kõrtsi katastriüksuse uueks lähiaadressideks Näpi tee 5 ja Pakase katastriüksuse uueks lähiaadressideks Näpi tee 7.
- Kinnitada MTÜ Sõmeru Start projekti „Noorte kogemuslik õpiprojekt „Üks kõigi, kõik ühe eest““ toetuse kasutamise esimene vahearuanne summas 423,47.
- Anda nõusolek MTÜ Rallirada korraldada üritus „Talvesprint 2023“ Mädapea külas Aru kinnistul 29.01. Korraldaja kohustub tagama turvameetmed ürituse toimumise ajal.
- Tühistada alates 01.01.2023 vallavalitsuse 17.11.2021 korraldus nr 633 „Võimaldada alates 01.01.2023 Uhtna hooldekodu töötajatele tööl olles hooldekodust toidu ostmise hinnaga 0,50 senti.

18. jaanuaril

- Maksta sotsiaaltoetusi abivajavatele isikutele.
- Paigutada Uhtna hooldekodusse abivajav isik. Hooldekodu kohamaksu tasumise garanteeritakse.
- Vallavalitsus on arvamusel, et Kohala SF keskkonnakompleksloa nr 300533 muutmise taotlusele tuleks koostada eelhinnang, et selgitada välja keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkus.
- Kooskõlastada soojuspuuraugu rajamine Päides asuvale Põllu vkt 13 kinnistule.
- Anda kasutusload: peahoonele, mille katusele paigaldati päikesepaneelid Keskuse kinnistul Tobial; Linnukaare ja Kitseküla tn vee- ja kanalisatsioonitorustikule Kitseküla tn 2, 4, 6 ja 8, Kitseküla tänav L1, Linnukaare tn 9, Linnukaare tänav, Silla tn 6a ja Silla tänav Uhtnas.
- Väljastada projekteerimistingimused: üksikelamu projekteerimiseks Nõmme kinnistul Kohala-Eeskülas; külmkambriga laohoone projekteerimiseks Raba kinnistul Tobial.
- Keelduda projekteerimistingimuste väljastamisest päikeseelektrijaama rajamiseks Muruvälja kinnistul Roodeväljal. Päikeseelektrijaama rajamiseks ehitusõiguse saamiseks tuleb koostada detailplaneering.

Vallavolikogu kinnitas uue jäätmehoolduseeskirja

SANDRA SCHMIDT keskkonnakaitse spetsialist

Rakvere vallavolikogu kinnitas 28. detsembril 2022 uue jäätmehoolduseeskirja, mille kohaselt on alates 1. augustist 2023 korraldatud jäätmeveoga hõlmatud lisaks tavaprügile ka biolagunevad toidu- ja köögijäätmed ning vanapaber ja kartong.

Eesti riigis kehtib nõue sorteerida tekkekojal vähemalt paber ja kartong, pakend, metallid, klaas, biolagunevad toidu- ja köögijäätmed ning aia- ja haljastujäätmed,

puit, tekstiil, suurjäätmed probleemtoodete jäätmed, ravimijäätmed ning ohtlikud jäätmed. Eelnimetatud liigiti kogutud jäätmeid on keelatud teiste jäätmetega segada. Seetõttu on seni olnud Rakvere vallas kohustus sellised jäätmed toimetada jäätmetekitajal endal jäätmekeskusesse või avalikesse kogumispunktidesse.

Et inimestel oleks sortimine mugavam, on alates 1. augustist võimalik biojäätmed ja vanapaber kodu juurest jäätmevedajale üle anda. Biojäätmete üleandmine ei ole kohustuslik isikutel, kes eel-

- Kehtestada OÜ A.V.R. Projekt poolt koostatud Tõrremäe külas Aiandi, Haljala tee 3 ja Haljala tee 5 kinnistute detailplaneering. Korralduse lahutamatuks osaks on detailplaneering, OÜ A.V.R. Projekt töö nr 1027/082. Käesoleva korralduse jõustumisest muutub kehtetuks Rakvere vallavolikogu 22.03.2006 otsusega nr 8 kehtestatud Aiandi kinnistu detailplaneering.
- Kehtestada Ruumi Grupp OÜ poolt koostatud Sõmeru alevikus Põllu tn 2 kinnistu detailplaneering. Korralduse lahutamatuks osaks on detailplaneering, Ruumi Grupp OÜ töö nr DP-21/06-2022.
- Kinnitada Rakvere valla haldusterritooriumil asuvate maatükkide maksumishinna aktid nr 1-8736.
- Seada sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Uhtna alevikus Metalli tn 10 kinnisasjale ning tunnistada kehtetuks vallavalitsuse 21.12.2022 korraldus nr 1510.
- Anda nõusolek AS Ferrel korraldada üritus „Ferrel ASi ja Farmi Forest Eesti OÜ kliendipäev“ Sõmerul Põllu tänaval Adven gaasikatlamaja kõrval oleval alal 19.01. Korraldaja kohustub tagama turvameetmed ürituse korraldamise ajal ja platsi korrasoleku peale ürituse lõppu.
- Anda nõusolek MTÜ EKAKL korraldada üritus „2&5 rühma koerte näitus“ 20.05. Sõmeru keskusehoone kõrval asuval platsil. Üritus algab kell 9 ja lõpeb 19. Korraldaja kohustub tagama turvameetmed ürituse toimumise ajal ja platsi korrasoleku peale ürituse lõppu.
- Pikendada Liisingulepingut nr L18100949 kuni 05.01.2025 Rakvere valla finantsnõunikul esitada AS SEB Liising arvestused ja alused liisingulepingu pikendamiseks.

25. jaanuaril

- Maksta sotsiaaltoetust abivajavatele isikutele.
- Volitada sotsiaalnõuniku sooritama eestkostetava arvelduskontolt ostutehing kõrvaklappide soetamiseks maksumuses kuni 100 eurot.
- Osutada abivajavale isikule sotsiaaltransporditeenust 01.01–31.12.2023 sõitmiseks Rakvere haiglas arvestusega 1,20 senti km ja summas kuni 230 eurot kuus ning sõlmida teenuse osutamiseks tähtajaline leping OÜga Sõiduabi.
- Osutada psühholoogilist nõustamist riskikäitumise ennetamiseks ja vähendamiseks kuni 10 korda summas kuni 480 eurot, teenust osutab Kasvamine Iseendaks OÜ psühholoogiline nõustaja Kristiina Isand-Savinski ning rahastatakse sotsiaalkaitse ennetustöö nõustamisteenuse vahenditest.
- Väljastada projekteerimistingimused: üksikelamu projekteerimiseks Pikametsa kinnistule Rägaveres; üksikelamu projekteerimiseks Künkatee 9 Taaravainul.
- Anda ehitusluba üksikelamu püstitamiseks Muru tn 12 Sõmerul.
- Lisada valla õpilasi järgmistesse valla poolt Rakvere valla laste ja õpilaste huvihariduse- ja tegevuse rahalise toetuse sõlmitud lepingute nimekirjadesse: MTÜ Pistrik ning tasuda MTÜle õpilaste eest perioodil 01.01–30.06.2023 igakuiselt 100 eurot lapse kohta; MTÜ Hariduse- ja Kultuuriselts Kaur ning tasuda MTÜle õpilaste eest perioodil 01.01–31.08.2023 igakuiselt 51 eurot lapse kohta; Rakvere Spordikool ning tasuda Rakvere linnavalitsusele õpilase eest perioodil 01.01–31.08.2023 igakuiselt 133 eurot; MTÜ Palermo ning tasuda MTÜle õpilase eest perioodil 01.01–30.06.2023 igakuiselt 39 eurot; MTÜ Wiru Swim ning tasuda MTÜle õpilase eest perioodil 01.02–31.05.2023 igakuiselt 40 eurot.
- Korraldada avatud menetlusega riigihange „Korraldatud jäätmeveo kontsessiooni andmine Rakvere vallas“ ning määrata hankemenetluse eest vastutavaks isikuks Sandra Schmidt.
- Hajaasustuse programmi taotlusi vallas vastu võtta 1.02–3.04. ning seada hajaasustuse programmi valdkonnad järgmisesse prioriteetsuse järjekorda: 1) veevarustussüsteemid; 2) kanalisatsioonisüsteemid; 3) juurdepääsuteed; 4) autonoomsed elektrisüsteemid. Jätta hajaasustuse programmi eelistatud sihtrühmad määramata ning moodustada taotluste hindamiseks komisjon koosseisus: komisjoni esimees Viktor Hänninen, liikmed: Sandra Schmidt, Rainis Tõnnison, Janne Lainjärv, Anneli Saaber.
- Anda nõusolek MTÜ Aluvere Ring korraldada Aluvere karjääris sõiduautode võidusõidu karika 1 ja 2 etapp 12.02. ajavahemikul 9–18. Korraldaja kohustub tagama turvameetmed ürituse korraldamise ajal.

Jäätmehoolduseeskirja kohaselt toimuvad ka edaspidi suurjäätmete kogumisringid, ohtlike jäätmete kogumisringid ning võimalus igal valla elanikul Lääne-Viru Jäätme-keskusele üle anda kuni 20 kg ohtlike jäätmeid aastas.

Segapakendite kogumise osas jäävad elanikele kasutada avalikud pakendikonteinerid, mida teenindavad vastavalt piirkonnale Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ (ETO), Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO) või OÜ Eesti Pakendiringlus (EPR).

süütamiseks.

Biojäätmete eraldamine muust prügist aitab säilitada puhast loodust

Kuigi biojäätmete liigiti kogumine on kohustuslik juba aastaid, jõuab endiselt suur hulk toidujäätmeid segaolmejäätmete konteinerisse. Nii läheb raisku suur kogus väärtuslikku toorainet – biojäätmetest tehakse komposti ja biogaasi, mida saab kasutada elektri tootmiseks, majapidamiste kütmiseks või autode kütusena.

Segaprügi konteinerisse visatud biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.

2019. aastal tehtud uurin-gust selgus, et biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.

Segaolmejäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.

Kompostides võib vähen-dada tekitatavat prügi lausa poole võrra. See on lihtne ja looduslik protsess, mil-

le käigus tarbivad bakterid, mikroorganismid, seemned ja ka vihmaussid eri päritoluga orgaanilist materjali. Eramajad saavad biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.

Kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest on jäätmete liigiti kogumise korraldamine. Liigiti kogumist võib korraldada nii jäätmeaamades jäätmeid vastu võttes kui ka eriliigiliste jäätmete veoga iga maja juu-rest. Pikka aega oli jäätmeve-du paljudes omavalitsustes korraldatud nii, et majade eest

seisis vaid üks segaolmeprügi konteiner. Viimastel aastatel on aga kasvanud nende omavalistuste hulk, kes on korraldanud biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.

2024. aasta algusest peab saama kõikjal Eestis biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.

malik biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.

Seega saab igaüks meist anda panuse, et väärt kraami saaks uuesti kasutada ning kliimamuutust pidurdada. Ärge laske väärtuslikku materjali raisku ja alustage biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.

Kasulik teada

- Biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.
- Biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.
- Biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.
- Biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.
- Biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.
- Biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.
- Biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.
- Biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.
- Biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.
- Biojäätmeladestatud prügimäele. Kapsastest ja kartulitest tekib prügila anaeroobsetes tingimustes kange nõrgvesi ja eraldub kasvuhoonegaasi metaani. Kasvuhoonegaasid põhjustavad kliimamuutusi ja prügilaste põlenguid. Prügilas on metaani teket väga lihtne ära hoida, kogudes oma biojäätmeladestatud prügimäele.

Lapsesaamisega seotud info on koondatud teekaardile Eesti.ee lehel

Äsja valminud infoteenus koondab kokku lapse-saamisega seotud olulise info riigi teenustest ja toetustest lapsevanema-teks saajatele.

„Peatsetele lapsevanema-tele ja ka neile, kes alles lap-se saamist planeerivad, on oluline teada, milliseid tee-nuseid riik ja omavalitsused pakuvad ning mida seejuu-res tuleks arvestada. Lapse saamisega kaasneb palju võimalusi, aga ka kohustusi ning vajaliku info leidmine on värskelele lapsevanema-tele olnud siiani keerukas. On palju nüansse, mis või-vad perede elu mõjutada – näiteks on omavalitsuseti erinevad tingimused sünni-toetuse saamisel, ka riiklike peretoetuste süsteem ning toetuste summad muutuvad aeg-ajalt,“ ütles sotsiaal-ministeerium innovatsioo-nivaldkonna asekanstler Nele Labi. „Seetõttu oleme koondanud info riigi teenus-te ja toetuste kohta ühtseks

teekaardiks, mis hõlmab aega kuni lapse kolme aasta-seks saamiseni. Soovime, et vanemad oleksid teadlikud kõigist olulistest riigi poolt pakutavatest teenustest ja toetustest ja et nende kasu-tamine oleks lihtne ja kõigile kättesaadav õigeaegselt.”

Infolahendus sisaldab aja-joont, kus on välja toodud erinevad sündmused ja nen-dega seonduvad soovitusel, mida tulevane lapsevanem peaks mingil ajahetkel tege-ma, et mitte talle mõeldud eelistest ilma jääda. Olulisi teemasid on avatud ka eraldi artiklites, mis on varustatud linkidega teenustele ja õi-gusaktidele. Lapse saamise

infoteenus on kolmes keeles: eesti, vene ja inglise.

„Kahetlemata on tegu väga olulise IT-projektiga, et esi-tada e-riigi teenuseid lap-sevanematele võimalikult loogiliselt ja kasutajakesk-selt. Üksikute teenuste üheks elusündmusteenuseks koon-damiseks tehti koostööd asutuste üleselt – igal ühel oma roll. TEHIK arendas välja selle sündmusteenu-se infoteenuse ja liidestas RIA komponentidega,“ lisas Tervise ja Heaolu Infosüs-teemide Keskuse direktor Margus Arm.

Nii lapse saamise infotee-nus kui ka kõik riburada pidi valmivad sündmusteenused

on kättesaadavad riigipor-taalis eesti.ee. „2022. aasta detsembris said valmis kaks esimest sündmusteenust ning riigiportaali on oo-data veel vähemalt kahek-sat inimeste elu lihtsamaks muutvat teenust,“ ütles RIA peadirektori asetäitja Joonas Heiter.

Lapse saamise infoteenus on osa riigi arendatavatest sündmuspõhistest teenus-test, mille eesmärk on muuta avalikud teenused inimes-tele võimalikult lihtsaks ja mugavaks.

Infoteenus on valminud koostöös Sotsiaalministeer-iumi, Majandus- ja Kommu-nikatsiooiministeeriumi, Riigi Infosüsteemi Ameti ja Tervise ja Heaolu Infosüs-teemide Keskusega. Sünd-muspõhiseid teenuseid raa-hastatakse Euroopa Liidu taaste- ja vastupidavusra-hastu (RRF) vahenditest. Lapsevanema teekaardiga on võimalik tutvuda siin: <https://www.eesti.ee/et/perekond/lapse-saamine>

Rakvere valla lumetõrje tegijad 2022–2023

Ussimäe piirkond (Ussimäe) – OÜ Verston, valve teemeister tel 5918 7104.

Sõmeru piirkond (Sõmeru, Näpi) – OÜ Rakvere Põllu-majandustehnika, Janno Nõmme tel 507 6271.

Vaeküla piirkond (Vaeküla, Raudvere, Rägavere) – OÜ Farmimamma, Mirjam Vesiko, tel 53048281; Mart Kivistik; tel 5555 6359.

Kaarli piirkond (Kaarli, Raudlepa, Katku, Koovälja, Nurme, Aluvere) – OÜ Kaarli Farm, Kristjan Mitt, tel 526 6156.

Kohala piirkond (Kohala, Kohala-Eesküla, Rahkla, Muru, Võhma, Jäätmä, Sooluse, Aresi) – OÜ Männiku Agrofarm, Alari Kutsar, tel 504 2073.

Ubja piirkond (Ubja) – OÜ Männiku Farm, Aleksander Ait, tel 552 8642.

Andja piirkond (Katela, Andja, Toomla) – OÜ Selja Põllumajandus, Meelis Parijõgi, tel 501 3397.

Uhtna piirkond (Uhtna, Varudi-Vanaküla, Varudi-Alt-küla, Sämi, Sämi-Tagaküla) – OÜ E.K. Partner Grupp, Mirjam Vesiko, tel 5304 8281; Mart Kivistik; tel 5555 6359.

Roodevälja piirkond (Roodevälja, Papiaru, Arkna) – OÜ Roodevälja Uustalu, Ain Altermann, tel 527 4826.

Kõnniteed (Sõmeru, Näpi) – OÜ KAH, Kaido Hein, tel 5810 8703.

Kõnniteed (Ussimäe, Tõrremäe ja Roodevälja) – OÜ KAH, Kaido Hein, tel 5810 8703.

Kergliiklusteed (Veltsi - Tõrremäe - Lepna - Tõrma) – OÜ RKAMD Ehitus, Tormi Merila, tel 5300 2086.

Veltsi piirkond (Veltsi, Kloodi, Paatna, Karivärava, Kullaaru, Päide, Tõrremäe) – OÜ Roodevälja Uustalu, Ain Altermann, tel 527 4826.

Lepna piirkond (Lepna, Kõrgemäe, Tõrma, Taaravainu, Tobia) – OÜ Lepna Ehitus, Mikk Randalainen tel 5358 5835.

Karitsa piirkond (Karitsa, Levala, Eesküla, Järni, Mädaapea) – OÜ Lepna Ehitus, Mikk Randalainen tel 5358 5835.

Lasila piirkond (Lasila, Karunga, Järni) – OÜ Vilpo, Heiki Kudi, tel 514 4546.

Tõusis ühekordne sünnitoetus

Rakvere vallavolikogu kinnitas 2023. aasta ühekordse sünnitoetuse suuruseks 400 eurot.

Lapse sünnitoetus on ühekordne pere sissetulekust sõltumatu toetus, mida on õigus taotleda lapse seaduslikul esindajal, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on vähemalt üks kuu enne lapse sündi olnud Rakvere vald ning tingimusel, et lapse elukohaks registreeritakse samuti Rakvere vald.

Rakvere vallas makstava ühekordse matusetootuse suuruseks jäi endiselt 300 eurot.

RIIGIKOGU VALIMISED

Riigikogu valimiste päev on 5. märtsil 2023.

Valimisnädal algab esmaspäeval, 27. veebruaril ja hääletada saab terve nädala jooksul, so 27. veebruarist kuni 5. märtsini.

- Esmaspäevast laupäevani saab hääletada nii pabersedeliga jaoskonnas kui ka elektrooniliselt.
- Pühapäeval valimispäeval toimub ainult pabersedeliga hääletamine. Valijal on võimalus pühapäeval jaoskonnas pabersedeliga hääletades oma e-hääle veel ära muuta.
- Esmaspäevast kuni neljapäevani on igas vallas ja linnas avatud vähemalt üks valimisjaoskond, kus saab hääletada ka väljaspool oma elukohajärgset valimisringkonda. Rakvere vallas on selleks jaoskond nr 1 Sõmeru keskusehoones.
- Reedel, laupäeval ja pühapäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgses valimisringkonnas.
- Kodus hääletamine toimub valimisnädala reedest pühapäevani. Taotlust selleks saab esitada telefoni teel reedel ja laupäeval kell 12–20 ning pühapäeval kell 9–14.

JAOSKONNAS

1. Valija tuvastatakse isikut tõendava dokumendi (ID-kaart, pass, juhiluba) alusel.
 2. Seejärel teeb jaoskonnatöötaja arvutis elektroonilisse valijate nimekirja märke, et andnud valijale hääletamissedeli.
 3. Valija saab hääletamissedeli kätte paberile antud allkirja vastu. Selleks on jaoskondades eraldi allkirjalehed.
 4. Valija läheb valimiskabiini, kus kirjutab sedelile meelepärase kandidaadi numbri.
 5. Enne kokkumurtud sedeli valimiskasti laskmist vajutab jaoskonnatöötaja selle välisküljele pitsatijäljendi.
- Kõik Rakvere valla hääletamisruumid on ligipääsetavad erivajadustega ja puuetega inimestele ning lapsevankriga saabujatele. Sõmeru keskusehoones asuvad hääletusruumid esimesel korrusel, treppe ei ole. Uhtna ja Lepna valimisjaoskondadesse saab siseneda kaldteed mööda.

- skaneeri kontrollrakendusega QR-kood, mis e-hääletamise järel arvuti ekraanile kuvati.

VALIMISTE TEABELEHT

- Valijad, kellel on ametlik @eesti.ee e-posti aadress suunatud või kelle e-posti aadress on rahvastikuregistris, saavad teabelehe e-kirjaga.
- Valijatele, kelle e-posti aadressi teada ei ole, saadetakse teabeleht paberil.
- Teabeleht jõuab valijateni hiljemalt 23. veebruaril.
- Valimiste teabelehel on kirjas üldine info hääletamisvõimalustest ja märgitud kõigi hääletamisruumide asukohad vallas või linnas.

VÄLISMAAL HÄÄLETAMINE

- Riigikogu valimistel saab hääletada ka Eesti välisesindustes.
- Välisesindustes toimub hääletamine vähemalt kahel päeval vahemikus 18. veebruarist 23. veebruarini.
- Välisriikides on võimalik hääletada ka kirja teel. Kirja teel hääletamiseks tuleb valijal esitada välisesindusele hiljemalt 3. veebruariks kirjalik taotlus.
- Püsivalt välisriigis elaval valijal peab olema määratud valimisringkond. Kui see on määramata, siis ei ole teda valijate nimekirjas. Selleks, et kontrollida, kas teil on valimisringkond määratud, tuleb pöörduda abi@rahvastikuregister.ee.
- Püsivalt välisriigis elava valija valimisringkond määratakse tema viimase elukoha alusel Eestis, selle puudumisel valija vanema- või vanavanemate viimase Eesti elukoha aadressi alusel.
- Välismaal elavad valijad saavad valimiste teabelehe jaanuari esimesel nädalal.

VALIMISÕIGUS

Riigikogu valimistel on hääletamisõigus vähemalt 18-aastaselt Eesti kodanikul, kes ei kanna vanglakaristust.

KANDIDEERIMISÕIGUS

- Riigikogu valimistel võivad kandideerida vähemalt 21-aastased Eesti kodanikud. Kandideerida ei tohi tegevväelased ja vanglakaristust kandvad isikud.
- Valimistel võivad osaleda nii erakonnad kui ka üksikkandidaadid.
- Erakond saab kandidaadid üles seada valimisringkonnas.
- Kõigist ringkondades ülesseatud kandidaatidest koostab erakond üleriigilise nimekirja.

VALIMISRINGKOND

- Riigikogu valimistel jaguneb Eesti territoorium 12 ringkonnaks.
- Valimisringkond on üksus, kus seatakse üles konkreetsed kandidaadid.
- Igal ringkonnal on kindel arv mandaate, mis jaotatakse sealse valijate arvu järgi.
- Kokku on mandaate 101 ehk sama palju, kui on kohti Riigikogus.

POLIITILINE AGITATSIOON

- Poliitiline välireklaam on lubatud kogu valimisperioodi ajal.
- Poliitilist selgitustööd tohib teha ka valimispäeval.
- Vaid hääletamisruumis sees peab olema tagatud valimisrahu.

Küsimused valla valimiskomisjonile võib esitada tel 323 5943 või 329 5944.

RIIGIKOGU VALIMISED 2023						
E	T	K	N	R	L	P
27.02	28.02	01.03	02.03	03.03	04.03	05.03.2023
EELHÄÄLETAMINE						VALIMISPÄEV
Keskuste jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00				Kõikides jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00		Kõikides jaoskondades hääletamine 9.00 - 20.00
Elektrooniline hääletamine E 9.00 ...				... L 20.00		
Asukohas hääletamine 9.00 - 20.00				Kodus hääletamine 9.00 - 20.00		

PAINDLIK JAOSKONNAVALIK

Valija saab oma valimisringkonna piires hääletamas käia endale sobivaimas jaoskonnas. Selle võimaluse tagab elektrooniline valijate nimekiri ehk paberi asemel on nimekiri nüüd arvutis.

Ringkonna hääletusruumide asukohad on kirjas valimiste teabelehel, veebilehel valimised.ee ja teavet saab ka riigiinfo telefonilt tel 1247.

VALIMISJAOSKONNAD ASUVAD

Valimisjaoskond nr 1: Sõmeru keskusehoones, tel 5888 7212, e-post: somerujsk@rakverevald.ee

Valimisjaoskond nr 2: Uhtna raamatukogus, tel 5888 7213, e-post: uhtnajsk@rakverevald.ee

Valimisjaoskond nr 3: Lepna raamatukogus, tel 5888 7214, e-post: lepnajsk@rakverevald.ee

E-HÄÄLETAMINE

- E-hääletada saab ainult arvutis.
- Enda tuvastamiseks ja hääletamiseks on vaja kas ID-kaarti ja ID-kaardi lugejat või mobiil-IDd.
- E-hääletamise rakendus laadi alla valimised.ee veebilehelt.
- Turvaliseks ja sujuvaks e-hääletamiseks kontrolli eelnevalt:
 - kas ID-kaardi sertifikaadid kehtivad,
 - kas arvutis on kõige uuem ID-kaardi tarkvara,
 - kas arvuti operatsioonisüsteem vajab uuendusi,
 - kas viirusetõrjetarkvara vajab uuendusi.
- NB! 30 minuti jooksul pärast hääletamist on võimalus oma e-hääle kohalejõudmist kontrollida nutiseadme (nutitelefon, tahvelarvuti) abil:
 - laadi kas Google Play või Appstore'i rakenduste poest alla või uuenda EH kontrollrakendus,

MANDAATIDE JAOTUS RIIGIKOGU VALIMISED 05.03.2023	
VALIMISRINGKOND	MANDAATIDE ARV
Nr 1 - Tallinna Haabersti, Põhja-Tallinna ja Kristiine linnaosa	10
Nr 2 - Tallinna Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosa	13
Nr 3 - Tallinna Mustamäe ja Nõmme linnaosa	8
Nr 4 - Harju- (v.a Tallinn) ja Raplamaa	16
Nr 5 - Hiiumaa, Lääne- ja Saaremaa	6
Nr 6 - Lääne-Virumaa	5
Nr 7 - Ida-Virumaa	6
Nr 8 - Järva- ja Viljandimaa	7
Nr 9 - Jõgeva- ja Tartumaa (v.a Tartu linn)	7
Nr 10 - Tartu linn	8
Nr 11 - Võru-, Valga- ja Põlvamaa	8
Nr 12 - Pärnumaa	7

Ukraina sõjapõgenike kohanemisprogramm ja elamisloa pikendamine

Ukraina sõjapõgenike staatus Eestis
Ukraina sõjast põgenenud inimesed võivad viibida Eestis erinevatel alustel. Iga staatusega kaasnevad erinevad õigused ja kohustused.

- Ajutine kaitse antakse Eestis Ukraina kodanikele ja nende pereliikmetele, kes põgenesid koduriigist pärast 24. veebruaril 2022 alanud Venemaa sõjalist agressiooni.
- Täiendavat rahvusvahelist kaitset saavad taotleda inimesed, kes lahkusid Ukrainast enne 24. veebruaril 2022 ja ei saa sõja tõttu koju naasta. Kõik Ukraina kodanikud saavad ajutiselt Eestis viibida ka viisavabaduse alusel.

Kohanemisprogramm Ukraina põgenikele
Settle in Estonia kohanemisprogrammi eesmärk on pakkuda Ukraina sõjapõgenikele kohaliku elukorralduse kohta paremaid teadmisi, aidata neil seeläbi siin kergemini sisse elada ning

iseseisvalt toime tulla. Koolituste raames saavad nad teadmisi Eesti riigi ja ühiskonna toimimisest, samuti infot igapäevase eluolu, töö, õppimise ja perekonnaga seotud teemadel. Koolitused toimuvad kontakt- ja veebiõppe formaadis, vene ja ukraina keeles. Keeleõpe toimub vahekeelela, ehk siis eesti keel on samal ajal nii õpitav kui ka õppekeel.

Kohanemisprogrammi ülesehitus ja kohustuslikkus sõltub põgenike staatusest Eestis:

- Ajutise kaitse staatusega põgenikele pakub riik ühepäevast kohanemiskoolitust ning A1-tasemel eesti keele õpet. Mõlemad on ajutise kaitse saajale kohustuslikud ning nende läbimist arvestatakse staatuse pikendamisel. Info ja registreerumine: www.settleinestonia.ee.
- Täiendava rahvusvahelise kaitse staatusega inimestele on kohustuslik mitmepäevane rahvus-

vahelise kaitse koolitusmoodul ning samuti eesti keele õpe. Info ja registreerumine rahvusvahelise kaitse moodulisse: www.settleinestonia.ee. Infot keeleõppe osas jagab Tartu Rahvaulikool.

Kui inimene viibib Eestis viisavabaduse alusel või nt pikaajalise viisaga, on tal võimalik riigiinfot (sh talle pakutavate koolituse kohta) saada newinestonia.ee platvormilt.

Ajutise kaitse elamisloa pikendamine
2022. aasta kevadel Eestis ajutise kaitse staatuse saanud põgenikel on käes aeg, kui nad peavad mõtlema oma elamisloa pikendamisele. Pikendamine pole kohustuslik, kuid ajutine kaitse tagab neile jätkuvalt ligipääsu teenustele ja toetustele.

Ajutise kaitse pikendamise taotlust saab esitada mitte varem kui 3 kuud ja kuni 1 kuu enne olemasoleva staatuse lõppemist. Politsei- ja Piirivalveamet saadab ajutise kaitse saajatele

vastavasisulise teavituse e-posti teel, teavituse saabumise hetkest saab taotleda staatuse pikendamist iseteeninduskeskkonnas asylum.politsei.ee.

NB! Ajutise kaitse pikendamisel täiskasvanutele kontrollitakse järgmiste tingimuste täitmist:

- taotleja peab olema läbinud ühepäevase kohanemiskoolituse;
- taotleja peab käima tööl või registreerima ennast töötuna;
- taotlejal peab olema registreeritud elukoht;
- lapsevanema lasteaia- või kooliealised lapsed peavad käima Eesti lasteaias või koolis.

Kohustusliku keeleõppe läbimist hetkel ei kontrollita, kuna keelekursused kestavad mitu kuud ning koolituskohtade arv on piiratud.

Kaks siidpehmet hõhest ja sootut sarasilma,
üks väike süda, mis ei tunne kunja ilma...

Elisabet Rätsep

Näpi

PALJU ÕNNE UUELE
VALLAKODANIKULE

**Eesti Vabariigi 105
aastapäeva
pidulik tähistamine**

**22.veebruaril kell 19.00
Sõmeru keskusehoones**

Rakvere valla aumärkide ja
tänuplaatide üleandmine

Kaasa teeb VOKAALANSAMBEL GREIP

**24. veebruaril
kell 7.27**

Uhtna külaväljakul

*Pidulik
riigilipu
heiskamine*

*Eesti Vabariigi
105. sünnipäeval.*

Aeg võib jätta, aeg võib võtta.
Mälestust ei saa ta matta ...

Mälestame

GALINA VIDRIGSMANN	04.04.1937–22.12.2022 Lepna
FELIKS MÄE	11.05.1946–23.12.2022 Tõrremäe
ELVI LIIM	05.11.1928–30.12.2022 Päide
VIKTOR GERASHCHENKO	01.11.1989–04.01.2023 Ussimäe
MARSELLA SEEP	13.04.1931–04.01.2023 Sõmeru
VIKTOR SEPPAGO	25.11.1936–08.01.2023 Eesküla
ALEKSANDR ALEKSEJEV	30.10.1930–09.01.2023 Roodevälja
LINDA SILLA	12.12.1929–09.01.2023 Ussimäe

**21. VEEBRUARIL
KELL 16.30**

ootame kõiki laululembelisi
Ubja külakeskusesse

**MUUSIKALISELE
ÕHTU-
POOLIKULE**

ET ÜHESKOOS LAULDA
ISAMAALISI LAULE,
TÄHISTAMAKS EESTI
VABARIIGI SÜNNIPÄEVA.

Sõmeru keskusehoones
11. märtsil kell 19

TANTSUÕHTU

Ois, naised, naised!

Tantsule kutsub ansambel
Trio Taas ja meeleolukaid
vahepalasid pakub
tantsutrupp Väntwõllid

Pilet 10 €
Avatud kohvinurk

Laudade broneerimine tel. 5334 1907
Siiri või 5330 0288 Reelika

INDREK TAALMAA

Stand Up

KAHES OSAS
SÕMERU KESKUSEHOONES
1. APRILL KELL 19.00

Pilet 12.-

**LOOD ELUST
ENESEST**

Piletite broneerimine Reelika 53300288, Siiri 53364604
Piletite eelmüük Sõmeru raamatukogus.
Uksed avame kell 18.00 ja kohvikut peab
JK Catering.

*Võta kaasa kõik naerude kujud
ja pisarad naeruseis silmis.
Hõia, alles kõik sõnatud sõnad
ja natuke armastust hinges.*

**Õnnitleme veebruarikuu
juubilare ja
sünnipäevalisi**

96. sünnipäeval
DEESY KÄRNER Ussimäe

93. sünnipäeval
ELLA PAAS Lepna
MELITA AIMSALU Tobia

91. sünnipäeval
RENATE TÕSKEVITŠ Sõmeru

89. sünnipäeval
LAINE NURGA Sõmeru

88. sünnipäeval
MAIRI TEIVEJÕE Sõmeru

87. sünnipäeval
EEVI AASA Tõrma
LUULE MÄE Veltsi
HELJU-MARIANNE ROOV Ubja
HELDI TEPPAN Tõrma
ALEKSANDR BÜRKLAND Näpi
HELJA LATIKAINEN Sõmeru

86. sünnipäeval
MARIS PRUER Lepna

84. sünnipäeval
ANTS LIIMA Uhtna
HELLE-KAJA POHLAK Rägavere
SILVI MAASING Rägavere

83. sünnipäeval
ÜLO ANGA Näpi
MAILE HIIET Soolase
VAIKE REINSALU Ubja

82. sünnipäeval
VLADIMIR VILBRANT Katela

81. sünnipäeval
HELGI NIKOLAJEVA Kaarli
ANNE-REET PIISPEA Rahkla
HELGA ANNUKA Näpi

80. sünnipäeval
ANU KUUSE Aresi
SIIRI SARANDI Koovälja
AINO PIRN Tõrremäe

75. sünnipäeval
ÜLO MARTIN Taaravainu
KALLE SAAR Sõmeru
SILVI TULP Sõmeru
VANDA OJALA Sõmeru

70. sünnipäeval
ZINAIDA ALLAS Uhtna
MILVI HALLIK Sõmeru
ENDEL KANGUR Järni
ERIK MÄE Ussimäe
EHA RIDALAN Veltsi
TARVO KUUSALU Varudi-Altküla
LJUDMILA SULALÄTE Ussimäe
JÜRI KALDA Sõmeru